

LADY IN

ČASOPIS DÁMSKÉHO
INVESTIČNÍHO KLUBU
ČESKÉ SPOŘITELNY
LÉTO 2012

*Penzijní
reforma
od A do Z*

S humorem
Haliny
Pawlowské

Ostrov
splněných snů

MĚSTSKÉ SUV S VOLITELNÝM POHONEM 4x4

Platí při financování Citroën Financial Services se slevou 40 000 Kč do 31. 7. 2012. Spotřeba a emise CO₂ podle CEE 1999-100: 5,9 l/100 km a 135 g/km. Ilustrativní foto.

NOVÝ CITROËN C4 AIRCROSS

již od 439 900 Kč

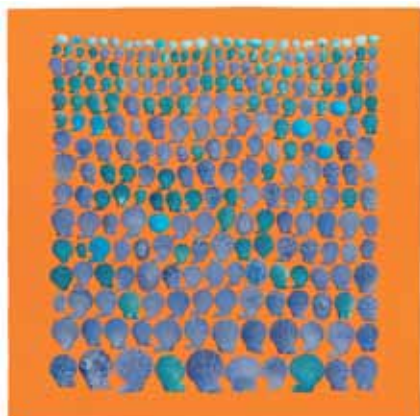
CRÉATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN

Tento rok Vídeň oslavuje 150. výročí narození malířského génia Gustava Klimta. Kromě devíti mimořádných výstav se výjevy z jeho děl objevují nejen na upomínkových předmětech, ale i v módních kolekcích. Například tradiční výrobce klenotů Frey Wille přenesl jeho barevnou škálu a detaily na speciální linii, díky níž můžete zkombinovat šperky se stejně laděným šátkem nebo šálou. Prodává Frey Wille.

Francouzská značka Hermès je proslavená svými šátky. Oblíbily si je Grace Kelly, Madonna i královna Alžběta a není Francouzky, která by alespoň jeden neměla ve skříni. Způsobů jejich vázání na hlavu a do vlasů jsou desítky, řadu návodů najdete i na internetu jako takzvané tutoriály. Tento s obrázky mušlí navrhl známý designér Robert Delpire a koupíte jej v pražském butik Hermès.

Luční kvítí a motýli zdobí aktuální kolekci hedvábných šátků Salvatora Ferragama. Nakombinujte je s jednoduchými šaty nebo sakem, zavazte jako Sophia Loren a dosáhnete vzhledu pravé lady. Nabízí Salvatore Ferragamo.

Království italského návrháře Giorgia Armaniho sahá od několika oděvních linií přes nábytkové kolekce až po síť hotelů a restaurací. Boty a doplňky řady Giorgio Armani a Armani Jeans můžete koupit i v Praze. Nám v prodejně Beltissimo padl do oka tento modrý látkový klobouk s širokou krepou, který se hodí především k dlouhým letním šatům.

Bavlna, hedvábí a jemný žerzej. To je mix materiálů, z nichž je vyroben šik klobouk značky Hermès a díky nimž jej na hlavě budete vnímat jen jako jemný, měkký obliček. Dezén má ryze letní a ženský, čerpající inspiraci v energii šedesátých let. Nabízí Hermès.

S chladnou *hlavou*

Jeden známý český vlasový stylista mívá na otázku, který přípravek na vlasy je pro letní sezonu nevhodnější, připravenou jednoslovnou odpověď: klobouk. A my k tomuto zkušeností podloženému faktu přidáme ještě tip na klasický slamák nebo šátek. Před nepříznivým vlivem slunečního záření dokonale ochrání nejen vlasy, ale také vaši tvář, a navíc vám tyto módní doplňky přidají na stylu.

Léto rovná se pruhy nebo tečky. Vzory, které se s železnou pravidelností vrací každou sezonu jako hlavní trendy už od dob, kdy Coco Chanel navrhla první námořnické tričko pro dámy. Lehounké letní šály s různobarevnými linkami najdete třeba v nabídce populárního módního domu Louis Vuitton.

Nikdy si nevažte šátek až do čela, budete připomínat babičku. Vždy je lepší ponechat část vlasů odhalenu a naučit se ležerní uzly, třeba à la drdol na temeni hlavy. Dobře také vypadají šátky vetkané do vlasů jako čelenka. Nejlépe tak vyniknou minimalistické dezény, například podobné tomuto potisku s monogramem AJ (Armani Jeans), nebo šátky jedné barvy.

Zkuste si vzít klobouk nejen na pláž nebo na dovolenkové cesty, ale také do víru velkoměsta. Zjistíte, že tvoří skvělou bariéru proti smogu a nečistotám a zároveň ozvláštní jakýkoli look, jak sportovní, tak pracovní. Tento značky Armani Jeans se hodí spíše pro víkendové dny. Prodává Beltissimo.

Dezény podle obrazů Gustava Klimta si značka Frey Wille vybrala různorodé. Syté barevné a výrazné – jako v případě prvního šátku na této straně –, ale i delikátní a čistě romantické, jako na doplňku, který náš výběr uzavírá. Získáte je ve Frey Wille.

Text **Mária Mičoušková**
Fotografie **archiv**

Milé čtenářky,

stojíme na prahu léta – času prázdnin a zasloužených dovolených. Rádi bychom vám jej ještě více zpříjemnili zajímavým čtením na cesty i volné chvíle. Posíláme k vám proto nové, v pořadí již 17. číslo Lady In, časopisu Dámského investičního klubu České spořitelny.

A co jsme nachystali? Jako vždy pestrý mix nejen odborných informací. Finanční trhy stále zažívají z mnoha důvodů různé turbulence, a tak o aktuální domácí či zahraniční témata rozhodně není nouze. Můžete si přečíst vše podstatné o české penzijní reformě nebo se zamyslet nad článkem Davida Navrátila, hlavního ekonoma České spořitelny, o vztahu politiky a ekonomiky. Vaší pozornosti doporučuji rovněž rubriku Investiční encyklopedie, kde se dozvíte o novém pohledu na výběr akciových a dluhopisových titulů a možná zde najdete i odpověď na otázku, která hlavní kritéria zvolit při výběru svých investic.

Jako vždy vás seznámíme se zajímavými a úspěšnými ženami. Například Annou Glasovou, ředitelkou úseku řízení bilance finanční skupiny České spořitelny, zkušeností má opravdu na rozdávání. Novinářku s vybroušenou mlouvou a jasným názorem nezapře šéfredaktorka časopisu Moderní řízení a zároveň členka našeho klubu Jarmila Frejtichová. Věřím také, že se pobavíte a inspirujete rozhovorem Petry Doležalové s Halinou Pawlowskou, kterou jistě netřeba představovat.

To vše krásně doplňuje letní sportovní, odpočinková i relaxační romantika v rubrikách Svět na dlani, Top relax či Gurmánka. A aby bylo uvedené téma vyčerpáno dokonale, cestováním se plně zabývá i letní Etiketa. Příjemné čtení!

Za celou redakci Lady In vám přeji po všech stránkách krásné léto!

Romana Vilková

P.S.: Děkujeme vám za všechny dosud zasláné dotazy, názory a komentáře. A budeme se moc těšit i na ty budoucí. Pro komunikaci s klubem můžete využít formulář Napište nám umístěný na www.investicniklub.cz nebo e-mailovou adresu damsky@investicniklub.cz.

LADY IN, léto 2012

Vydavatel: Česká spořitelna, a.s., Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, IČ: 45244782

Evidenční číslo: MK ČR E 18177

Šéfredaktorka: Romana Vilková

Editorka: Petra Doležalová

Redakce: Jaroslav Kropáček, Věra Maria Budway Strobach, Michaela Matochová

Spolupracovníci: David Navrátil, Jan D. Kabelka, Libor Budínský, Pavlína Zelníčková,

František Mašek, Mária Mlčoušková, Ladislav Špaček, Vladan Krumpal, Darina Siegllová

Grafická úprava: Radek Rytina

Foto obálka: Carlo Dapino

Obrazová úprava: Libor Špaček

Produkce a prodej inzerce: Petra Doležalová, Bluewind, dolezalova@bluewind.cz

Tisk: Expodata-Didot

Vychází: čtyřikrát ročně

www.investicniklub.cz

22

28

Obsah

- 3 PRO NI
Klobouky a šátky letošního léta
- 6 PORTRÉT
Veselá moudrost Haliny Pawlowské
- 10 TVŮRKYNĚ
Malby a fotografie Barbory Bálkové
- 12 S KABELKOU DO SVĚTA FINANCÍ
Penzijní reforma aneb Víte o ní všechno?
- 15 PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU
Šéfredaktorka Jarmila Frejtichová o vlivu a budoucnosti médií
- 16 ETIKETA
Na cestách s grácií
- 18 MONEY, MONEY, MONEY
Politika a ekonomika – spojené nádoby
- 22 SVĚT NA DLANI
Svatá Lucie – ráj na zemi i pod vodou
- 27 GURMÁNKA
Kousek Karibiku v srdci Evropy
- 28 INVESTIČNÍ ENCYKLOPEDIE
Nový přístup pro výběr investic
- 30 KLUBOVÝ ZOOM
Další večer plný odborných rad, inspirací a zábavy
- 32 TOP RELAX
Tauern Spa: rakouské nokturno
- 35 SEZONNÍ MENU
Inspirace pro letní sezonu
- 36 KULTURNÍ TIPY
Lady In vybírá z pestré palety kulturních akcí
- 38 ZEPTALI JSME SE
ředitelky úseku řízení bilance ČS Anny Glasové

Halina Pawlowská je zásobárnou humoru a svým čtenářům i divákům pomáhá povznést se nad problémy. Říká, že když se chce člověk bavit, důvod si vždycky najde.

Velká žena z Východu

Už čtyřicet let je lékem na špatnou náladu, zoufalství i mindráky. Tak dlouho se totiž Halina Pawłowska živí psaním. A pokud náhodou žádné její dílko v knihovně nemáte a minuly vás i její televizní pořady a filmy, budete možná překvapeni, nakolik se její humorné, občas lehce tragikomické výroky vžily do současného jazyka.

Mluví, jak píše – obojí s lehkostí, nadsázkou a vtipem. Sama přiznává, že nemalá část inspirace pramení z vlastních zkušeností, zážitků a trapasů. „Hlavně těch špatných, ty dobré si vymýšlím.“ I tak je jich na jednu ženu opravdu dost! Ale jak sama napsala, z absurdního dětství se ještě neprobrala. Za velkým jevištěm emocí a dramát, kde se vytvářela Halinina osobnost, stál především její tatínek. „Otec pocházel ze Zakarpatské Ukrajiny a od devatenácti let žil v Československu. Nikdy se nevrátil do vlasti, ale stále o ní snil a psal o ní básně,“ vzpomíná Halina. „Tatínek byl přesvědčen, že člověk musí mít vzdělání, a cenil si hlavně akademického humanitního vzdělání.“

Sám vystudoval v Praze práva, ale komunisté už mu nedovolili odpromovat. Jeho starší bratr byl totiž poradcem prezidenta Masaryka pro východní politiku, dvakrát vyhlásil svobodnou Ukrajinu a stal se jejím prezidentem a dvakrát kvůli tomu utekl do emigrace. S Halinovým tatínkem se ve Francii angažovali v odboji. Přestože po válce její otec nemohl pracovat jako právník a stal se bagristou, nezanechalo to v něm zvláštní zášť. Dokonce o něm noviny psaly jako o nejrychlejším českém bagristovi a on na to byl pyšný.

„Otec lpěl na morálce, cti a hrdosti. Jeho postoje,

když mi je vtoukal do hlavy – trochu pateticky a dramaticky –, mi byly tenkrát spíš k smíchu. Dnes vím, že měl pravdu. Že pokud by se na nich nelpělo, tak se nelpí na ničem a nic neplatí. Dával tomu takový ideový řád: člověk má být hrdý sám pro sebe, sám sobě nesmí nic zpronevěřit, musí se dívat do zrcadla s klidným svědomím. Vůbec mu nezáleželo na okolí. Tatínka nikdy nezajímaly peníze, což zase dost trápilo mou matku.“ Halinina maminka sice studium práv dokončila, ale stala se učitelkou. „Na rozdíl od něj je však nesmírně praktická a věčná,“ vysvětluje Halina. Samu sebe považuje za směsici obou.

SRDCI NEJBLIŽŠÍ

Povahu svého otce vykreslila Halina barvitě v hlavní postavě autobiografické povídky a scénáři Díky za každé nové ráno, která byla v roce 1994 zfilmována pod taktovkou režiséra Milana Šteindlera. Tragikomický příběh, v němž hraje hlavní roli láska, odvaha, smích i smrt, patří právem k nejlepším polistopadovým filmům. V roce uvedení získal dokonce čtyři České lvy a obdržel nominaci na Oscara. Taky vyhrál hlavní cenu na festivalu v Moskvě. Olžin příběh, v podání Ivany Chýlkové, odkrývá autorku v období peripetií dospívání, stále více ovlivňovaného normalizačními tlaky a paradoxy.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **Tomáš Břínek**

„Četla jsem článek, kde tvrdili, že příznaky stresu jsou: nadměrné požívání potravin, impulzivní nakupování, rychlá jízda. Děláte si srandu? Tak nějak si představuji perfektní den!“

Hrdiny filmu jsou dávní přesídlenci z Podkarpatské Rusi, kteří sice v Čechách zakořenili, ale neztratil svou zemitost a svéráz. Sama Halina i po sedmnácti letech od premiéry považuje tento film za své nejlepší dílo. „Když se na něj dívám s odstupem, nic bych neměnila. Zatímco například u Vrat se do hrobu, který také režíroval Milan Šteindler, bych už dnes některé věci udělala jinak.“

A v čem podle Haliny Pawłowské vězí kouzlo nadčasovosti, které se jí do scénáře podařilo vetknout? „Díky za každé nové ráno je pocitově autentické, nepřenosné. Tenkrát se povedlo ztvárnit něco, co mělo humor, hloubku i netradiční myšlenku, a tak film vlastně zraje a stále si získává mnoho mladých diváků. Dokonce mi několik přátel řeklo, když jej nedávno opakovali, líbil se jim víc než před lety.“

NESNAŽÍM SE ZALÍBIT, JE TO O ŽIVOTĚ

Spisovatelkou se Halina toužila stát již od svých dvanácti let, kdy začala chodit do dramaturgického kroužku. Psaní pro ni bylo stejně přirozené jako pro tatínka veršování. I ona často užívá rým a téměř z rukávu sype své osobité veršičky. „Neumím si představit nepsat. Je to můj způsob seberealizace, a kdybych neměla nic, vždycky si tím udělám radost.“ Na vysokou školu ji ale nejdřív nevzali kvůli téměř stoletému strýčkovi, který byl za první republiky buržoazním nacionalistou. Na obor dramaturgie a scenáristiky na FAMU se dostala díky právníckým znalostem rodičů a až po tatínkově intervenci u prezidenta republiky. Po škole vystřídala redakci zábavy v Československé televizi, noviny i publicistiku. Pro televizi napsala, vytvořila a pak moderovala cestopisný pořad Zanzibar, Banánové rybičky a týdeník složený ze společenských reportáží V žitě. Právě díky této zkušenosti byla zahraničním investorem vybrána, aby založila a řídila společenský týdeník Story a stala se tváří prvního, ale jak podotýká, „hodného“ bulváru. Později založila svůj vlastní časopis Šťastný Jim a dnes se její články pravidelně objevují například v magazínu Glanc, který také uvedla jako zakladatelka na český trh.

Halina Pawłowska ve své vlastní tvorbě vsadila na upřímnost. Vyhýbá se klišé a nesnaží se prvoplánově zalíbit. „Je velmi pravděpodobné, že to, co zajímá mě, zajímá mou čtenářku. Ráda bych řekla, že i mého čtenáře, ale bohužel u nás muži tolik nechtou jako ženy.“ Její náměty se sice týkají i mladé generace, velká část jejich příznivkyň však podle Haliny stárne

s ní. „Když objíždím divadelní talk show po republice, už z dálky poznám, kdo na mě jde. Ze šedesáti procent mají nadváhu a je jim většinou pětáctýřicet a víc. Ale chodí na mě i osmdesátice, mluvím totiž často o své mamince a tchýni, s nimiž žiju, a starší dámy tam nacházejí paralely svých vztahů.“

SLOVA NA PLÁTNĚ

Ač celý život bojuje s vlastní váhou a otázkám nadváhy s nadhledem a vtipem věnuje ve své tvorbě značnou pozornost, jídlo miluje nade vše. Ráda vaří, o jídle často píše a dokonce za ním cestuje. „Většina lidí nechce žít bez lásky a nikdo nedokáže žít bez jídla, takže ta důležitost je markantní.“ V půli června vyšla její nová kniha Až se mě dcera zeptá. „Jde o povídky o lásce a všichni souvisejí s jídlem, jsou v ní naše rodinné recepty a gastronomické rady. Je to vlastně knížka tří žánrů a první kusy se už vyprodaly,“ dodává s neskrývanou radostí autorka.

Vydání knihy pro ni neznamená začátek letního lenošení, Halina je totiž nesmírně aktivní. Až tak, že má tendenci dělat si velkolepé plány a pak nestíhat. Přispívá pravidelně i do polského časopisu Blušt (Břečtan) a na Slovensku se dokonce nedávno stala čerstvě nejprodávanější a nejčtenější autorkou. V těchto dnech pracuje na scénáři jednoho dílu televizního seriálu Gymp, současně tvoří podle vlastní knižní předlohy filmový scénář Velká žena z Východu (hořká komedie, v níž staví do kontrastu východní kořeny svých postav a ryze západní současnost jejich životů) a k tomu všemu muzikál Adam a Eva.

„Jsem autor, který má rád, když dostane úkol. Má to tak třeba i Michal Vieweg. Když jsme společně s ním a Ivou Hercíkovou měli napsat Tři v háji, pořádně jsme se rozjeli,“ vzpomíná Halina Pawłowska, která je současně i šéfredačnou vydavatelství Albatros média. „Baví mě číst knížky a plánovat, zda by nebylo dobré podle nich natočit film.“ Brzy ji čeká i větší angažmá v televizi, jen se ještě nerozhodla, zda přijme nabídku komerční, nebo státní televize, pro niž napsala třináct různých projektů. Zatímco povídky jí jdou prý docela snadno, scénáře jsou řehole. „Stále něco vymyslet není lehké. Někdy, když něco píšu, cítím, že to není ono. Musím chyttnout takzvanou boží jiskru a pak se po ní sklouznou, text mi naskakuje jakoby sám a pak mám tetelivý pocit, že se to povedlo,“ prozrazuje své know-how autorka dvaceti knih.

„Někdy si myslím,
že všemu rozumím,
ale obvykle vzápětí
přijdu k vědomí.“

Halina Pawłowska si poprvé užívá i role babičky, i když se prý o takovou tu klasickou hlídačej nejdne.

Přiznává, že stejně jako psané slovo, ani jeviště jí nedělá problém. „Když mám svou vlastní talk show, nemám vůbec trému, i když je tam třeba tisícovka diváků a mám být přes hodinu na pódiu. Vadí mi, když něco musím! Třeba podřídit se komplikované televizní mašinérii s pevně danými limity pro hudbu, pauzu, když mi někdo napíše text, který z mého úhlu postrádá logiku a vtip, když se mám hýbat a přitom mluvit... Z toho jsem nervózní.“

Halina Pawłowska si zahrála v řadě svých filmů zatím jen epizodní postavy. Velké role dosud odmítala a i do svých autobiografických postav dosazovala jiné. O hercích říká, že je má ráda a ty hodně dobré obdivuje. „Vždycky jsem byla umělec, nereprodukční, a teď bych si to vyměnila. V poslední době přemýšlím, že bych si zahrála divadlo, ale nevím, zda to budu umět. Chci si říkat svoje slova, to pak někdy zvládám líp než herečka.“

HLEDÁNÍ KOŘENŮ

Každý tvůrce má jedno velké téma, k němuž se stále vrací. Přestože se Halina Pawłowska věnuje mnoha námětům, za téma s velkým T podkládá hledání kořenů. „Tatínek nebyl Čech, a já tedy nejsem stoprocentně Češka. Vnímám odlišnosti v mentalitě, i když jsem se narodila v Praze. Na něco reaguji jinak než moje české kamarádky a paradoxně stejně jako má zahraniční příbuzní. Hrozně mě zajímají emigranti a jejich život, jak se stále vrací do dětství a ke svým kořenům. Jak se všichni spojují a vytvářejí velké dynastie, pak se oddělují, vznikají malé státy... Je to takové živé téma,“ vysvětluje.

Jednoznačně doma se cítí v Praze. „Narodila jsem se v centru a znám všechny uličky starého

i nového města. Procestovala jsem spoustu metropolí a jsem šťastná, že bydlím právě tady. Praha má genius loci. Kouzlo, které mě vzrušuje,“ vyznává se. Doma žije obklopena rodinou: dvěma babičkami, manželem, dcerou Natálií s rodinou a čtyřmi psy. Toho posledního, Williama, si pořídila den před naším setkáním a během rozhovoru jí poslušně seděl v náručí. „Naplánovala jsem si to přesně na den, kdy manžel není doma. Takže nevím, zda ze mě nebude zítra bezdomovec. Je to jako se životem, každý den něco přináší, když se na to podíváte z jiného úhlu.“

Halina Pawłowska si poprvé užívá i role babičky, i když se prý o takovou tu klasickou hlídačej nejdne. „Dcera nechce malého Huga nikomu svěřit, je to její poklad.“ Roční vnouček prý má už smysl pro humor. „Je to šibal. Zrovna zkouší, kam až může zajít,“ směje se.

I když v jejich příbězích a fejetonech defilují zástupy imaginárních milenců, je už desítky let šťastně vdaná za jediného muže – s nímž se seznámila na pochodu Praha–Prčice přesně tak, jak je to vylíčeno ve zmíněném filmu Díky za každé nové ráno. Coby manžel „královny českého bulvaru“ (jak Pawłowskou kdysi označil Václav Havel) je její muž skutečný unikát: daří se mu přísně si střežit své soukromí.

NA CESTÁCH NEJEN PO ZANZIBARU

Za dobrou investici, která člověku otevře oči, pokládá cestování. Sama o cestování napsala knihu Zanzibar aneb První světový průvodce Haliny Pawłowské. Mapuje evropské metropole a New York a po svém je vtipně přibližuje čtenářům. O notoricky známých místech a památkách se zmiňuje jen ve zkratce, mnohem víc se zaměřuje na osobní zážitky a zkušenosti a popisuje místa, k nimž má určitý

vztah. Své výpravné toulky bohatě prokládá například historkami i významných osobnostech, seznamuje nás s kuchyní daného města a na závěr přidává vyzkoušený recept.

Protože nerada létá (preferuje země na dojezd), často se prý nechává inspirovat příběhy z cest jiných autorů. A co jí dalo natáčení pořadu Zanzibar v evropských metropolích? „Jsem poučená, že se vyplatí důvěřovat průvodcům a nemá cenu hledat svou vlastní nejlepší vyhlídku.“

Jeden let ale v blízké době přece jen plánuje. Umělecká studia zavedla jejího syna Petra na vysokou školu až na Rhode Island, kam byl právě přijat. „Je to univerzita zvučného jména, patřící do prestižního trojúhelníku spolu s Harvardem a Yalem. Asi pojedou s ním,“ plánuje pyšná máma.

Před dvaceti lety přišla s radami, jak přežít určité situace – problémy v práci, rozvod, stáří...

„Říkaly jsme si s kamarádkami jak přežít, jak být veselá. Vždycky v tom ale byl nějaký humor. Teď se k těmto problémům začínáme stavět už jen vážně, a to je škoda.“

Halina Pawłowska je skutečně velká žena, jak se o ní říká. Je velká svým charizmatem, ohromným záběrem a zásobárnou humoru pomáhá svým čtenářům a divákům povznést se nad problémy a na chvíli vypnout. Říká, že když se chce člověk bavit, důvod si vždycky najde. Už na fakultě byla jednou z mála, kteří nechtěli zkoumat chmury lidské duše, ale v chmurných dobách nacházet důvod se smát. „Někde jsem četla, že smích je obrana moudrých před blbostí. No co jinak člověku zbývá než vlastní naděje a možnost dělat si legraci?“

Knihy Haliny Pawłowské

V její prvotině Zoufalé ženy dělají zoufalé věci se se čtyřicetiletou ženou právě rozvedl manžel a ona je nyní nucena řešit novou životní situaci. Kniha srší nápady a návody, jak překonat komplexy a citové rodinné trable. Další knihou byla sbírka příběhů, které jsou nejen vtipné, laskavé, ale i smutně tragikomické. Proč jsem se neoběsila v sobě nese dva základní rysy: nadhled a poučení

do budoucnosti. Podle autorky neexistuje důvod, který by člověka donutil sáhnout ke krajnímu řešení. Mezi její další sbírky fejetonů patří Hroši nepláčou či Ať zešílí láskou. Že autorka ve svých knihách a pořadech nic nedaruje nejen svým známým, ale ani své rodině, se můžete přesvědčit v knize Jak být šťastný: dvanáct nemorálních rad. Je plná vyslechnutých osudů a rad, které posbírala od přátel,

kamarádek, rodičů, ale i od svých svérázných dětí. Z dalších knih jen namátkou: Ó, jak ti závidím (ocenění Kniha roku 1995), Záhada žlutých žabek, Když sob se ženou snídá, Velká žena z Východu, Až se mě dcera zeptá.

Od osmdesátých let 20. století do současnosti se podílela na řadě filmových, televizních a seriálových scénářů, například Evo, vdej se!, Můj hříšný muž, Šaty až na zem, Sardinky

aneb život jedné rodinky, Vrať se do hrobu, Díky za každé nové ráno, Bubu a Filip či O mé rodině a jiných mrtvolách. V několika filmech se sama objevila i před kamerou a veřejnost ji zná také jako moderátorku a spoluautorku zábavných kulturně-společenských televizních pořadů, například V žitě, Zanzibar, Banánové rybičky, Mamba show či Hvězdy na cestách.

Persona

Pamatujete si Bergmanův film *Persona*, v němž řešil psychické rozdvojení ženy na ženu-idol a ženu-matku? Vybavíte si postavu herečky Elisabeth, která odmítá dál hrát své umělé jevištní role a na protest nemluví? Podobné hledání sebe sama, svých pravých i smyšlených rolí, jenže v mnohem současnějším uměleckém podání a navíc přímo od ženy, nabízí dílo Barbory Bálkové.

Text **Mária Mičoušková** Fotografie archiv **Barbory Bálkové**

Autoportréty, co nejsou autoportréty.

Ztvárněním sebe sama hledá Barbora Bálková cestu k vlastnému já i do nitra současné společnosti. Shora po třech: ze souborů Denní přízraky, Babičky, Sportovkyně.

Mladá výtvarnice a fotografka je žena s nebyvalým rozsahem zájmů a tvorby. Ve svém pražském ateliéru zpracovává nashromážděný fotomateriál, doma v Českých Budějovicích se pak ve větším prostoru věnuje malbě. Takový režim si zavedla už v době studií na pražské Akademii výtvarných umění, kde prošla hned několika ateliéry. Začala malbou u Jiřího Davida, pak ji čekal půlrok malířské školy Vladimíra Skrepla a studium završila v ateliéru nových médií Veroniky Bromové. Každému z odlišných médií i technik se věnuje dodnes, jen v poslední době olej vyměnila za akrylové barvy.

Barbora Bálková zkoumá ženskou identitu. Často se ve svých dílech převléká a stylizuje do jiných osob a jejich možných emocí. Fascinují ji různé druhy a projevy tělesnosti, archetypy, výtvarným „zkoumáním“ kořenů vlastní rodiny se chce dozvědět něco o sobě i o ostatních... Jednotlivá média nechává prolínat a její manipulace obrazem někdy nechává diváka na pochybách, kde je hranice fikce a reality.

První Bářinou fotosérií byl cyklus Ovoce, který se snažil oderotizovat akt a vytvořit z něj čistě abstraktní tvar. V cyklech Magazíny zase posadila navykklé stereotypy do netradičních kontextů. Magazínům dala smyšlený název i titulky, jako například „99 způsobů, jak si přivodit migrénu“ či „Posilovna v MHD“, které svádějí k otázce, kde vlastně končí manipulace masmédií a začíná manipulace autorky.

Další sociální sondou byl fotoprojekt Babičky, v němž použila předměty po svých babičkách, aby sama sebe nastylizovala do jejich skutečných životních okamžiků a prožitků.

Devátým rokem také doplňuje svůj zřejmě nejznámější fotosoubor Masky. „První fotka nazvaná Brnění byla složena z plechových formiček na pečeni. Původně to měl být ojedinělý objekt, postupně se série rozrostla na 22 snímků. Poslední maska je z víček od Coca Coly. Ale mám i masku z vejce, chleba, bankovek či třeba psí srsti. Právě maska z chlupů našeho pudla s názvem Chlupatá se v roce 2008 stala logem fotografického festivalu v Lyonu. Vidět kombinaci našeho psa s mým obličejem na citylightech a billboardech ve francouzských ulicích byl vážně zážitek.“ Ještě větší dávku maskérských schopností si vynutil soubor Evě Adam. Tam se do svého mužského já, které je na fotkách představeno jako skutečný životní partner, převtětila nejen ona, ale také další ženy.

Po výstavách v Praze, Bulharsku a Jižní Koreji letos přivezla domů svoje Přízraky. „Baví mne hrát si s představou, že například moje sestra se v noci promění v bytost s nadpřirozenými schopnostmi a chodí po hladině našeho bazénu nebo moje máma skáče na silnici před domem panáka jako malá holka. Během dne jsou tyto přízraky viditelné v dopravních zrcadlech. Zrcadlo v mých fotkách je rámec pro

krajinu, podobně jako rám krajinalmalby. Je ale zároveň jakousi magickou plochou odrážející jak skutečnost, tak možnou fikci. Nikdo z nás vlastně neví, jak skutečně vypadá, známe jen zrcadlově obrácený obraz naší tváře a věříme, že to je naše skutečná podoba. Láká mě tento výplod zrcadla posunout ještě dál do vytváření nových realit či surreálných souvislostí.“

S magickým prvkem pracuje také v obrazech Luminiscence nebo sérii Koza a jiné šelmy, které byly od června k vidění v českobudějovické galerii Na Dvorku. Díky technice, kdy do sebe plátno během dne pojme světlo a po setmění světélkuje, mají vystavené obrazy zvířat jakoby dvě tváře.

V současné době pracuje na rozsáhlejším projektu zahrnujícím více médií – od fotografie přes sochařský objekt až po instalaci. V projektu zabývající se Čechami a češtvím si klade otázku, nakolik jsme jako národ schopni uspět ve světě. Součástí je série fotografií sportovkyně, která v plynové masce a v záchranném kruhu v barvách trikolory lyžuje nad uhelným dolem nebo místo do vody skáče do betonového parkoviště. Sport je zde metaforou jakéhokoliv snažení, či spíše jakéhosi pinožení se za tím být lepší. „Na dané téma se snažím nahlížet

Provokativní náměty a osobité ztvárnění tvoří výrobní značku mladé výtvarnice.

v historickém a geografickém kontextu. Nejde ale o žádnou suchopárnou muzeální expozici. Bez humoru a nadsázky by mě to nebavilo,“ dodává Barbora Bálková a my doufáme, že projekt stihne symbolicky dokončit ještě před vyvrcholením letošních olympijských her.

Foto: Marek Počhara

Barbora Bálková

VÍCE O AUTORCE NA
WWW.BARBORABALKOVA.CZ.

Naučí penzijní reforma **Čechy** spořit na důchod?

Důchodová reforma, která začne příští rok, má řadu kritiků. Někteří ji považují za polovičatou, jiní dokonce tvrdí, že není potřeba. Bez ní však může být v budoucnu daleko hůř. Platí to hlavně pro mladou generaci, které bez chystaných změn hrozí, že věk, kdy bude odcházet do penze, dál poroste, že bude muset platit stále vyšší daně, a přesto bude její důchod ve srovnání s platem, který brala, neustále klesat.

„Každý by si měl uvědomit, že se nadále nelze spoléhat jen na stát. Je tedy třeba spořit si na penzi sám, a peníze na důchod tak svěřit více subjektům,“ říká náměstek ministra financí Radek Urban.

Do začátku penzijní reformy, která má odstartovat v lednu 2013, zbývá ještě zhruba půl roku, což je vhodná doba k přemýšlení, zda a jak se do ní zapojit. Pro někoho má smysl vstoupit do nově zaváženého druhého pilíře penzijního systému a svěřit nově založeným soukromým fondům tři ze stávajících 28 procent, které dosud odvádí na důchodové zabezpečení, plus dvě procenta ze svého. Další alternativu představuje třetí pilíř penzijního systému, tedy stávající penzijní připojištění, které dozná určitých změn. Je ale také možné kombinovat fondy z druhého a třetího pilíře, nebo zvolit jiný způsob zajištění na důchod.

Všechny zmíněné varianty vycházejí ze stejné úvahy: vyjít z průměrné státem poskytované penze, která v ČR činila koncem března 10 740 korun, je obtížné. Kdo tedy nechce v penzi žít, měl by se snažit zabezpečit na důchod již v mladém věku. Podle statistik za první čtvrtletí letošního roku si je toho vědomo přinejmenším 4,69 milionu Čechů, kteří mají peníze v penzijních fondech.

Mnozí však bohužel myslí na zadní kolečka, až když se jim blíží důchodový věk. A jejich průměrná měsíční úložka se pohybuje kolem 442 korun za měsíc. Nedosahuje tedy ani 500 korun měsíčně, což je částka, k níž nyní stát přidává v případě penzijního připojištění maximálně možných 150 korun měsíčně. Je to samozřejmě i mnohem méně než 10 až 20 procent z platu, doporučovaných jako přiměřená výše úspor na důchod.

Důležité je zvolit vhodnou investiční strategii. Pokud totiž někdo investuje jen do stávajících penzijních fondů, které musejí klientům garantovat, že nebudou v žádném roce ztrátové – ztrátu hradí jejich akcionáři –, příliš peněz na důchod nezíská. Tyto fondy těžko mohou díky zmíněnému omezení investovat jinak než konzervativně. V době, kdy vývoj akciových trhů připomíná horskou dráhu, to platí dvojnásob.

DRUHÝ PILÍŘ CHCE ODVÁŽNĚJŠÍ STRATEGII

To se má příští rok změnit. Fondy ve druhém i třetím pilíři budou muset povinně zájemcům nabídnout

konzervativní strategii. Současné penzijní fondy působící ve třetím pilíři se budou transformovat, aby vyhověly zákonu, dál však budou garantovat akcionářům, že nebudou žádný rok ve ztrátě, těžko tak lze od nich čekat vyšší výnosy. Vedle toho ale budou existovat v obou pilířích fondy, které budou moci v daleko větší míře investovat do akcií nebo třeba komodit, což představuje větší riziko, na druhé straně ale i větší naději na zisk.

Jak již bylo řečeno, vedle prvního státního a třetího dobrovolného (existující penzijní připojištění) pilíře důchodového systému má od roku 2013 vzniknout druhý pilíř. Do konce června příštího roku se do něj budou moci zapojit ti, kterým již bylo 35 let. Mladí lidé mají šanci vstoupit do druhého pilíře do konce kalendářního roku, kdy dovrší tento věk. Rozhodnutí o vstupu do některého fondu pro druhý pilíř je nevratné a je si ho třeba dobře rozmyslet.

Každý, kdo vstoupí do druhého pilíře, bude moci volit mezi čtyřmi strategiemi. První je fond státních dluhopisů, o něco agresivněji – tedy i do jiných typů dluhopisů – bude moci investovat konzervativní fond. Další variantou je využití fondů s různým podílem akcií – vyvážený, nebo dynamický. Předpokládá se, že do fondů budou vstupovat mladí nebo lidé ve věku kolem 35 let, případně i o něco starší, ale s vyšším platem. Spíše s 30tisícovým než průměrným 25tisícovým platem. V případě agresivnější strategie, která je ale rizikovější, může investor vydělat více. Pak může mít smysl zapojit se do druhého pilíře i pro toho, kdo bere méně než zmíněných 25 tisíc korun. Zejména u mladých, u nichž investice trvajících desítky let nahrazá výběru agresivnější strategie. S růstem platu budou navíc do fondu automaticky přispívat více než v době, kdy do něj vstoupí.

TŘETÍ PILÍŘ: TRANSFORMOVANÉ VERSUS NOVÉ FONDY

Změny čekají i třetí pilíř. Drobný investor si může vybrat. První alternativou je zůstat ve stávajícím penzijním fondu, který se transformuje. Dál mu bude garantovat, že fond neutrpí ztrátu, protože tu

kryje jeho akcionář. Jedinou změnou bude zvýšení minimálních příspěvků do fondu, pokud chce občan získat státní příspěvek, a to ze 100 na 300 korun. Stát mu k 300 korunám přidá devadesát a ke každé koruně nad tuto částku pětinu. Nejvýše přispěje 230 korunami na tisícikorunovou částku od účastníka.

Dochází také ke změně u možného odpočtu ze základu pro výpočet daně. V současné době je možné odečíst až 12 tisíc korun, a to při vlastním příspěvku od 500 korun do 1 500 měsíčně. Výše odečitatelné částky 12 tisíc korun se nemění, ale nově se bude od ledna 2013 odpočet vztahovat na kumulaci měsíčních plateb do penzijního fondu ve výši 1 000 až 2 000 korun.

Vedle transformovaného fondu bude od ledna 2013 možné zvolit agresivněji investující penzijní fondy, jejichž strategie není ve třetím pilíři stanovena. Povinná je jen nabídka konzervativního fondu. Dá se očekávat, že agresivnější fondy budou kopírovat či kombinovat rizikovější strategie fondů z druhého pilíře.

Odhady Ministerstva financí uvádějí, že fond státních dluhopisů by měl v průměru vynést 2 až 3 procenta ročně, konzervativní fond 3 až 4 procenta ročně. To není – bereme-li v úvahu dvouprocentní inflační cíl ČNB, který může být ovšem překročen – příliš. Výnos vyváženého a dynamického penzijního fondu ministerstvo v průměru odhaduje na 4 až 7 procent ročně, případně i více. Ale na úkor zmiňovaného rizika.

S blížícím se datem odchodu do důchodu se bude skladba majetku fondu, do něhož investor vložil peníze, povinně měnit. I v rizikověji investujících fondech poroste podíl dluhopisů na úkor akcií a dalších rizikovějších investičních instrumentů. Cílem je, aby investor nepřišel v případě výkyvů na trzích v době, kdy se blíží jeho důchod, o většinu zisku z dřívějších let.

Další změnou, která může zvýšit úspory na důchod, je plánovaná vazba státní podpory u stavebního spoření na bytové účely, ale také na úspory na důchod. Současný návrh ovšem předpokládá, že kdo

„Abychom zajistili slušný příjem v důchodu budoucím generacím, je důležité vytvářet pro budoucnost úspory na financování penzí, a proto je penzijní reforma v ČR – a nejen v ní – opravdu nezbytná,“ dodává poradce ministra práce a sociálních věcí pro penzijní reformu Tomáš Machanec.

využije toto spoření na důchod, bude muset vložit do penzijního fondu celou naspořenou částku, nikoli jen podporu, kterou získal od státu.

Penzijní fondy mají hrát důležitou roli i při výplatě takzvaných předdůchodů. Kdo bude chtít předdůchod, což se týká hlavně fyzicky namáhavých povolání, ale nikoli jen těchto případů, měl by mít podle dostupných informací naspořeno ve fondu na důchod několik set tisíc korun.

ZŮSTANOU ČEŠI V TRANSFORMOVANÝCH FONDECH?

Češi jsou konzervativní a dál ve velké míře spoléhají na stát. Zpočátku se tedy nepředpokládá příliš velký zájem o druhý pilíř. A v penzijním připojištění zřejmě mnozí zvolí – hlavně začátkem příštího roku, kdy začne reforma – opatrnější strategii. Mezi fondy se ale dá přecházet, investici je také možné rozdělit mezi různě rizikové fondy. Časem tak snad zvítězí selský rozum nad opatrností, která na důchod nikomu příliš nevydělá.

Penzijní reforma zůstává předmětem rozsáhlých diskuzí, část kritiků zpochybňuje její nutnost a poukazuje na určitá rizika. Náměstek ministra financí Radek Urban upozorňuje, že důchodová reforma je nezbytná, protože parametrické změny, jako je další posun termínu pro odchod do důchodu, zdaleka nestačí. Bez reformy by podle Urbana dnešní mladí museli pracovat stále déle, třeba i do 75 let, platili by vyšší daně a jejich náhradový poměr (mzda vůči vyplácenému důchodu) by přesto dál klesal. Největší riziko spatřuje v tom, že bude reformu neustále někdo zpochybňovat a hrozit, že ji zruší. Současnou reformu

pokládá jen za malý krok vpřed vůči původnímu návrhu, podle něhož by se, podobně jako třeba ve Velké Británii, reforma měla automaticky týkat všech ve věku do 35 let. A kdo by s ní nesouhlasil, mohl by se z reformy díky písemnému protestu vyvázat.

„Každý by si měl uvědomit, že se nadále nelze spoléhat jen na stát. Je tedy třeba spořit si na penzi sám, a peníze na důchod tak svěřit více subjektům,“ dodává Urban.

Důvody pro zavedení reformy, jako je (nepříznivý) demografický vývoj a s ním spojený rostoucí deficit peněz na výplatu důchodů, jsou podle generálního ředitele Penzijního fondu České spořitelny Aleše Poklopa obecně známy. Za podstatné považuje také rozložení rizik do různých spořicíh a investičních nástrojů.

Také jemu vadí dobrovolnost druhého pilíře, který považuje za základní nedostatek. „I když se o nás říká, že jsme spořivý národ, v posledních letech jsme si zvykli upřednostňovat dnešní spotřebu před spotřebou budoucí. Pořád si myslíme, že budoucnost je daleko, a spoření odsouváme na dobu, než si koupíme auto, pořídíme vlastní bydlení nebo než dostudují děti či splatíme hypotéku,“ říká Poklop. Důležité je spořit na důchod co nejdříve. Pokud začnete ve čtyřiceti nebo padesáti letech, budete muset vynakládat měsíčně velmi vysoké částky, abyste se za tak krátkou dobu dostatečně připravili. Podle Poklopa by proto mělo být normální spořit na důchod už z první výplaty.

Poradce ministra práce a sociálních věcí pro penzijní reformu Tomáš Machanec upozorňuje, že evropská populace stárne, což se týká i Čechů.

V ČR dnes připadají na jednoho důchodce zhruba dva pracující, za přibližně padesát let bude poměr výrazně menší. Na státní penze tedy nebude dostatek příjmů. „Abychom zajistili slušný příjem v důchodu budoucím generacím, je důležité vytvářet pro budoucnost úspory na financování penzí, a proto je penzijní reforma v ČR – a nejen v ní – opravdu nezbytná,“ dodává Machanec.

Největším rizikem by bylo nedělat nic. Nelze ignorovat demografický vývoj, ostatně po reformě penzí se v Česku volá zhruba dvacet let. Až současná vláda dotáhla návrh reformy do konce a výsledkem jsou schválené reformní zákony. Lze diskutovat o jednotlivostech, ale jádro a smysl nastavených změn jsou jednoznačně správné: umožnit lidem, kteří se nechtějí v budoucnu spoléhat na nižší státní důchod, spořit si s velmi nízkými náklady na penzi ve více pilířích, doplnit příjem na penzi, a rozložit tak případná rizika zajištění tohoto příjmu. Zvolením vhodné investiční strategie mohou navíc podle Machance vložené prostředky zajímavě zhodnotit.

Částka, kterou by si měl občan v průměru naspořit na důchod, se nyní odhaduje na půl milionu až milion korun. Vždy ale závisí na potřebách občana. Některé průzkumy tvrdí, že lidé by se obvykle spokojili s důchodem ve výši patnácti tisíc korun měsíčně. To je asi o čtyři tisíce korun více než současný průměrný důchod.

Znovu se tak potvrzuje, že na důchod je třeba myslet již v mladém věku a spořit i menší částky. Pokud chce někdo vše dohnat po padesátce či později, může být doporučovaných deset až dvacet procent platu pravidelně vkládaných na důchod málo.

Pod palbou informací

Dnešní člověk musí za jediný týden absorbovat stejné množství informací jako před sto lety za celý život. Komplikovaný a mocný mediální svět prochází zásadními změnami: na jedné straně se rodí nová média, na straně druhé však často trpí kvalita formální i obsahová. Zejména tištěná média jsou v současnosti pod obrovským existenčním tlakem. „Tisk přežije, pokud lidem nabídne něco, co nedostanou nikde jinde,“ říká **Jarmila Frejtichová**, šéfredaktorka časopisu Moderní řízení.

Během let jste se vyprofilovala od všeobecné redaktorky přes informatiku až do ekonomické žurnalistiky, tedy oboru, který je značně odborně náročný. Co vás na něm tak lákalo?

On to byl spíš souběh okolností, v žádném případě však nelituji. Ekonomika může působit jako nezáživná a suchá věda, ale je to obor nesmírně všestranný, rozmanitý a zajímavý. Koneckonců obchod je jednou z nejstarších lidských profesí, kde se už odedávna střetávaly nejrůznější kultury, mentality i zájmy. Ovšem až do začátku dvacátého století byla nedílnou součástí ekonomické vědy také etika. Ta se pak někdy vytratila... Naopak „technokratická“ část ekonomiky začala ovládat naše životy více, než je zdrávo, a dnes někdy rozhodují ekonomická kritéria i o věcech, o kterých jim rozhodovat nepřísluší.

Dokázala byste porovnat, jak moc se změnily požadavky na informace o financích, o stavu ekonomiky naší i světové ve srovnání s léty, kdy jste začínala pracovat v médiích? Není dnes tato práce mnohem náročnější a zodpovědnější než kdysi?

Myslím, že práce v médiích by měla být zodpovědná za všech okolností, protože média mají skutečně velkou moc. Zásadní nedostatky vidím v oblasti vzdělání – stejně jako v našich školách chybí výchova k finanční gramotnosti, chybí i základy mediální výchovy. Schopnost odhalit mediální manipulaci je u nás poměrně nízká. Dokonce bych řekla, že se postupně snižuje tak, jak odcházejí generace zvyklé z minulého režimu „číst mezi řádky“. Navíc mediální svět je mnohem komplikovanější než dřív, je tady internet, sociální sítě, prolínají se informace ověřené s neověřenými... Pohybovat se v tomto chaosu není vůbec jednoduché. Uvědomme si, že dnes musí člověk za týden absorbovat stejné množství informací jako před sto lety za celý život. Role médií je tedy nesmírně důležitá, protože – jak říká stará poučka – i výběr informací je manipulace.

Jaký vliv mají odborní (ekonomičtí) novináři na finanční hodnotu jednotlivých firem

a institucí? Když novinář „udělá“ nebo zničí celebritu, může totéž dokázat svým perem i s nějakou firmou a její tržní hodnotou?

Pokud některé významné médium – ať už vědomě, nebo z nedbalosti – dehonestuje nějakou firmu, tak jí samozřejmě poškodí. Na druhé straně jsou média do značné míry odkázána na příjmy z inzerce (tedy od firem), což poměrně zásadním způsobem určuje míru jejich nezávislosti.

Jak byste zhodnotila současné české mediální prostředí ve srovnání se zahraničím?

Až na výjimky nic moc. Bohužel postrádám v nejvýznamnějších médiích více vzdělaných integrálních osobností, natolik dostatečně sebevědomých a odborně zdatných, aby mohly být lidem z politiky či byznysu adekvátními partnery. Média se i v případě významných politických či ekonomických událostí dost často zaměřují na marginálie; zcela postrádám hlubší analýzy, která by zprávy zasazovala do širších souvislostí, odhalovala skryté zájmy a přístupnou formou informovala čtenáře či diváky o tom, co daná událost nebo dané opatření bude znamenat pro jejich život. Nezřídka je z tónu zprávy, titulku, výběru faktů až příliš patrné, za koho daný novinář „kope“, a pokud jde o komentáře – mnohé nepředstavují názor, ale propagandu. Stejně tak chybí dotažení jednotlivých kauz do konce – to samozřejmě souvisí s finanční stránkou: jednak investigativa je drahá, jednak noviny potřebují kauzy rychle obměňovat, jinak klesá prodej.

I v mediální sféře, mimochodem, platí něco podobného jako v divadle: často jsou na oblasti lepší herci než na pražských scénách, ale málokdo je zná. Stejně tak okrajová či regionální média někdy přinášejí mnohem lepší, hlubší a zajímavější žurnalistiku než mainstream.

Jak vidíte další budoucnost médií? Myslíte si, že ovlivní i požadavky na schopnosti novinářů?

Bylo by samozřejmě skvělé, kdyby nároky na novináře obecně stoupaly. Věřím, že k tomu nakonec bude muset dojít, protože je to jediná cesta, jak mohou klasická média přežít. Osobně si nemyslím,

že internet bude znamenat konec tištěných médií nebo televize. Stejně jako film nezlikvidoval divadlo a televize nezlikvidovala film. Film pouze zlikvidoval mizerné divadlo a televize donutila film naplno využít svých vizuálních možností. Tisk přežije, pokud lidem nabídne nějakou kvalitu, kterou nedostanou nikde jinde – ať už to bude kvalifikovaný výběr relevantních informací z té nepřeborné masy, která se na nás valí, nebo již zmíněné zasazování informací do souvislostí a vytváření uceleného obrazu o světě.

„Internet tisk nezničí, ten se může zničit jedině sám.“

A je to zase tady. Jen vysvitne sluníčko, už prohlížíme plavky, jestli se do nich ještě letos vejdem, pošilháváme po kufrech a v diářích hledáme termín, kdy vyrazit za hranice všedních dnů. Češi za uplynulých dvacet let značně rozšířili své zkušenosti s cestováním do všech koutů světa.

Diskrétní průvodce na cesty

Většina z nás už seděla v letadle, mnozí se plavili na luxusních lodích nebo na jachtách, jiní zůstávají u autobusů, které neopouštějí pevnou zemi. Některé dopravní prostředky Jiří Guth-Jarkovský ani nedokázal předvídat, natož aby mohl stanovit pravidla pro chování při jejich užívání.

PŘIPOUTEJTE SE, PROSÍM

Chystáte-li se na cestu letadlem, vězte, že slušností vůči ostatním spolucestujícím je dostavit se včas k odbavení u přepážky (check-in) a pak k nástupu do letadla (boarding), aby se na opozdílce nemuselo čekat (tzv. boarding time je vyznačen na palubní vstupence). Podle mezinárodních předpisů nelze přepravovat podaná zavazadla osoby, která v letadle necestuje, proto posádka často dlouho čeká, než kufry těch, kdo se nedostavili, zase vyloží. Další čas ztrácíme při letištních bezpečnostních procedurách a musíme s tím při plánování cesty počítat. Zvláště ve Spojených státech a při letech do USA je osobní

prohlídka časově náročná, často až ponižující. Nekomplikujte si život tím, že byste se pokoušeli do příručního zavazadla, které si berete na palubu letadla, propašovat pleťovou vodu nebo roztok na kontaktní čočky; vmžiku budete považováni za teroristy a podle toho s vámi budou zacházet.

V letadle máte místo zajištěno, je označeno na palubní vstupence, proto nemá smysl se při nastupování do letadla tlačit nebo předbíhat. V těsném prostoru, který sdílíte se sousedy na sedadle, je ještě důležitější než jinde brát ohledy na druhé. Potřebujete-li kýchnout, vysmrkat se nebo zakašlat, odvrátte se od ostatních spolucestujících a ztlumte své tělesné projevy v kapesníku. V business class roznáší letuška před servírováním jídla vlhké froté ubrousky, kterými si můžete před jídlem otřít ruce. Po použití je vrátíte letušce na tácek. Když se roznáší jídlo, pomáhá osoba sedící na místě do uličky těm, kteří sedí uprostřed a u okna. Během letu byste měli sedět na svém místě připoutání

bezpečnostním pásem. A i když mobily vzdor všem zažitým laickým představám nepředstavují ohrožení bezpečnosti letadla (zabavují nám pleťovou vodu, ne mobilní telefony), nezapínejte je během letu, abyste nezneklidňovali stewardky a zbytečně nerušili spolucestující.

Bezprostřední blízkost, kterou sdílíte se sousedy na sedadle, vede komunikativnější povahy k navázání konverzace. To je v pořádku, a je dokonce žádoucí prohodit pár vět týkajících se pohodlí, výhledu z okna, pomoci při připoutání či zápůjčky časopisu. Musíte však vycítit, jestli je váš zájem opětován, nebo zda jste narazili na introverta, který o sblížení nestojí. Pak se omezte jen na nejnужnější zdvořilostní věty, ale ani v tomto případě nezapomeňte na závěrečné rozloučení, přece jen jste spolu strávili několik hodin v těsném fyzickém kontaktu. Máte-li štěstí a vaše sousedka či soused jsou hovorní společníci, měli byste se co nejdříve představit. A když přidáte národnost a profesi, vytvoříte si základ pro další

Než vystoupíte, rozlučte se se sousedy a u východu ještě pozdravte palubní personál, který se o vás během letu staral.

náměty konverzace. Let může trvat krátce, ale také patnáct hodin, proto nevyčerpejte všechna témata hned zpočátku. U dálkových letů, kde je v programu spánek, po zhasnutí osvětlení povídání ukončete. Mnozí cestující v letadle usínají jen obtížně a hovor ze zadního sedadla je může rušit. Než vystoupíte, rozlučte se se sousedy a u východu ještě pozdravte palubní personál, který se o vás během letu staral.

ŘÍZEK UŽ NIKDY!

Pokud dáváte přednost bezpečí pevné země, můžete využít vlak nebo autobus. V dálkovém autobusu či vlakovém kupé jsou všichni společně odsouzeni strávit několik hodin v těsném společenství s ostatními cestujícími. Jakkoli máte nutkání zpříjemnit si tento čas co nejvíc a udělat si maximální pohodlí, nesmíte přestat brát ohledy na ostatní. Předně: nikdy si nezouvejte boty. Často vidím, jak si žena v slušivém kostýmku zuje nepohodlné lodičky, vezme si časopis a chová se jako doma u televize – položí si nohy na protější sedadlo. Chcete-li otevřít okno, zhasnout, rozsvítit, tedy udělat cokoli, co se dotýká i ostatních v kupé, zeptejte se ostatních, zda jim to nebude vadit. To nejhorší, co můžete připravit spolucestujícím, je vybalit řízek, ještě než se vozidlo rozjede. Pro mnohé cestující je spojení cesty a konzumace z papíru určitý druh podmíněného reflexu: autobus (vlak) = řízek. Ovládněte toto nutkání. Ke konzumaci je ve vlaku určen jídelní vůz a v autobuse dálniční odpočívadla, na kterých se v pravidelných intervalech zastavuje.

Jiří Guth-Jarkovský: Na cestách není nic tak protivného jako neslušný člověk. Sedme klidně, nepřecházejme často a zbytečně do chodby přes kolena spolucestujících a neotvírejte oken. Svého místa v kupé nemusíme postupovat nikomu, ani ne dámě, ale učiníme tak vůči lidem starým a churavým. Na cestu nestrojte se nápadně. Pouštět se do hovoru možno, ale buďte vždycky opatrní. Představovat se netřeba. Dáma hovoru nezahajuje, jsouc vůbec zdrženlivá; odpoví sice stručně, ale nikoli nepřívětivě.

NA LODI SE NEPÍSKÁ

Ani jachta už není výhradně symbolem luxusního života hollywoodských hvězd. V oblíbené jsou takové plavby, při kterých se utvářejí přátelské vazby mezi podnikateli v různých oborech, vlivnými osobami z oblasti místní správy, politiky, médií, ale i běžné rodinné nebo přátelské pobyty na moři. Budete-li pozváni na plavbu, musíte zvážit některé okolnosti.

Pobyt na lodi je lákavý, ale má jeden háček: strávíte několik dní v uzavřeném společenství osob, které třeba dobře neznáte, snad jen z několika večerí, večírků, obchodních schůzek. Na pár metrech čtverečních spolu budete sdílet těsné kajuty, nepatrné toalety a koupelny, budete trávit dny od rána do večera se stejnou společností.

Plavba na moři je nádherný zážitek, ovšem občas i riskantní záležitost, zvláště když se zhorší počasí, zvýší se rychlost větru, zvednou se vlny a ke kotvišti je daleko. Během celé plavby byste měli respektovat obecné zásady námořního života. Především, za posádku, provoz loď a její bezpečnost odpovídá jedině a plně kapitán. Je nepřipustné mu „radit“, komentovat jeho počínání nebo přicházet s lepšími nápady. Posádka se může střídat s vařením, nebo má jednoho člena, který plní funkci kuchaře. Není od věci nabídnout pomoc při přípravě stravy pro ostatní.

Kromě toho tady platí nepsaná pravidla lodní plavby. Například že na lodích se nesmí pískat, protože pískot přivolává bouři. Ať si o tom meteorologové myslí, co chtějí, námořníci tomu věří a i na jachtách se tento zvyk dodržuje. Na lodi se také při příchodu nikdy netuká sklenkami (abychom nerušili mrtvé kamarády námořníky, kteří odpočívají pohřbeni v moři) a nepřijíjí se vsedě, a to i na zdraví krále. Na rozdíl od těchto pravidel, která se dodržují i na jachtách, už některé staré námořní tradice vymizely. Třeba když posádka vystupovala na břeh, jako poslední opouštěl loď kapitán, při nastupování byl zase kapitán první na palubě. Stejně tak se neudržel zvyk pozdravit na širém moři jinou loď výstřelem z děla, vybavení jachet to ostatně neumožňuje.

NEHRAJTE TAXIKÁŘSKOU RULETU

Univerzálním dopravním prostředkem, který využíváme doma i v zahraničí, je taxík. Nemyslete si, že pokušení obrátit zákazníka je vlastní jen českým taxikářům, setkáte se s ním všude, ba i v tak spořádané zemi, jako jsou Spojené státy. V New Yorku vás poveze nejspíš pandžábský sikh v turbanu, těch je mezi taxikáři nejvíce. Nebudete si rozumět ani slovo – on vám ukáže nějakou sumu a vy musíte odhadnout, jestli je přiměřená. Pochopitelně musíte dát spropitné neboli tip, a pokud ho nedáte, vezme si ho sám z bankovky, ze které vám vrátí o to míň. Výšku tipu si taxikář často stanoví sám. Měl jsem zaplatit sedm dolarů, řekl jsem osm a podal chlapíkovi za volantem desetidolarovou bankovku. Taxikář ji sbalil

a seděl dál, aniž na mě pohlédl. Na moje protesty jen procedil mezi zuby, abych vypadl. Vystoupil jsem; tak vysoké zdravotní pojištění jsem neměl. V Římě náš taxikář využil toho, že jsme cestou s přáteli zabránili do hovoru a nevíšmáme si, jak trasu nenápadně prodlužuje. Stálo nás to o sedm euro víc. Menší riziko okradení je v Londýně nebo ve Vídni, ale kdoví...

Není důvod hrát tuhle taxikářskou ruletu. Před nastoupením do taxíku se jednoduše zeptejte, kolik bude cesta do cíle, kam míříte, stát. Otázka je stejně samozřejmá jako u jakéhokoli zboží nebo služby, které kupujete. Kdyby to udělal každý cizinec při nástupu do taxíku, nemuseli by v zahraničních bedkách varovat před pražskými taxikáři.

V taxíku si nikdy nesedejte dopředu vedle řidiče, to není místo pro zákazníka. Klient sedí vždy vzadu, jede-li sám, tak vpravo, jede-li pár, žena vpravo, muž vlevo (neplatí v Kapském Městě nebo v Londýně, ale jen tam, kde se jezdí vpravo), aby společensky významnější osoba vystupovala na chodník, a ne do vozovky. V mnoha zemích je mezi řidičem a zákazníkem přepážka, aby bylo jasné, kam kdo patří. Do taxíku si připravte menší bankovku; je opravdu neomalené, když platíte osmieurovou útratu stovkou. Taxikáři z bezpečnostních důvodů nevozí velké částky peněz, v tom byste jim měli vyjít vstříc.

Tak šťastnou cestu.

Pokušení obrátit zákazníka je vlastní nejen českým taxikářům. Setkáte se s ním i v tak spořádané zemi, jako jsou Spojené státy. Menší riziko je v Londýně nebo ve Vídni, ale kdoví...

Jednou z chyb lídrů eurozóny byl požadavek na zvýšení kapitálové přiměřenosti bank. Banky toho mohou dosáhnout dvěma způsoby: buď navýšením kapitálu, nebo snížením aktiv, tedy i úvěrů. A skutečně, úvěry v eurozóně začaly klesat.

Spojené nádoby *politiky a ekonomiky*

Také tentokrát se zaměříme na téma finanční krize. I v neveselé ekonomické situaci lze totiž najít dobré investiční příležitosti.

Text David Navrátil, hlavní ekonom České spořitelny Fotografie I23RF

MATKA NEMOVITOSTNÍ BUBLINY

Obecně se má za to, že současná krize byla spuštěna nemovitostní bublinou v USA, kde vzrostly ceny o desítky procent. Ovšem skutečnou „matkou nemovitostních bublin“ byla a je ta evropská, především pak v Irsku a Španělsku. Zde ceny domů nevzrostly o desítky, ale dokonce o stovky procent. S čím je spojen tak přemrštěný nárůst cen? S bublinou v bankovním sektoru a s ní spojeným značným nárůstem úvěrů. Bublina obecně ale má jednu zásadní vlastnost: praskají. To a prudký pokles cen nemovitostí v Irsku způsobily kolaps bankovního systému a jeho záchranu na sebe musel vzít stát. Něco podobného se začíná dít i ve Španělsku, kde je nezaměstnanost ještě vyšší než v Řecku. S rostoucí nezaměstnaností samozřejmě stoupá i počet nesplácených úvěrů, především hypotečních. Na španělské domácnosti to přitom bude mít dramatictější dopad než na ty americké. Důvod je spojen s aktivy domácností. Zatímco v USA podíl domů na celkových aktivech domácností dosahuje jen zhruba 25 procent, ve Španělsku je to kolem 75 procent. Jinými slovy, pokles cen domů tu ovlivní domácnosti mnohem negativněji než v USA. Španělsko je nyní ve výrazně špatném stavu a pozornost finančních trhů se dávno měla od Řecka odklonit právě sem. Až se tak stane, pak trh opět ovládne – po zjištění situace – velká nervozita se všemi negativními dopady.

ZÁSADNÍ SUMA, NEBO JEN KAPKA V MOŘI?

Na konci minulého roku se finanční systém eurozóny opravdu hrotil. Mezibankovní trh, na němž jsou závislé banky v Evropské měnové unii (EMU), začal „vysychat“. Na pomoc přispěla Evropská centrální banka (ECB). Ta sice dlouho tvrdila, že tuto situaci musejí vyřešit politici a vlády sami prostřednictvím fiskálních reforem. Najednou však své stanovisko změnila a bankám přislíbila finanční pomoc. Takto vznikla operace, která nese kódové označení LTRO (Long Term Refinancing Operation). Banky ve dvou vlnách požadovaly zhruba jeden bilion eur.

Po této akci se naši klienti začali ptát, zda taková měnová expanze nevyvolá inflaci. Taková částka totiž nafoukne peněžní zásobu, a ta musí nutně vést k inflaci.

Skutečně je jeden bilion eur taková suma, aby byly obavy z inflace opodstatněné? Tato akce byla vyvolána „vysycháním“ mezibankovního trhu, na němž jsou banky eurozóny závislé. Otázkou je

jak moc. Banky eurozóny rozpůjčovaly ve formě úvěrů více peněz, než vybraly na depozitech. ECB tak dlouhodobě funguje v režimu, kdy bankám EMU dodává likviditu. To v Česku neznáme, zde je tomu přesně obráceně: banky mají více depozit než úvěrů. Proto Česká národní banka funguje v režimu, kdy naopak stahuje likviditu. Banky v EMU nemají pokryty depozity svá aktiva ve výši 16,5 bilionu eur, tuto sumu tedy musejí shánět na mezibankovním trhu, případně vydávat vlastní dluhopisy. Problém nastane, když tento zdroj začne vysychat. Vzhledem k tomu, že se jedná o finanční trh, jenž má tendence k velkému optimismu, nebo naopak k panice, mluvíme o volatilibním zdroji peněz. Když se tedy na konci roku začala šířit panika, začal tento zdroj rychle slábnout. Z tohoto pohledu pak už jeden bilion nepůsobí tak dramaticky, nicméně to není ani zanedbatelná suma. Tato akce ECB pomohla zklidnit situaci v EMU, v žádném případě ale nevyřešila hlavní problémy eurozóny. Poskytla však alespoň politikům čas, aby podnikli kroky, které povedou k nápravě. Otázkou zůstává, jak tento čas využili.

IMPOTENCE A POPULISMUS: ŽIVNÁ PŮDA PRO EKONOMIKY?

Dva roky trvající dluhová krize EMU a řešení v nedohlednu se podepsaly na důvěře domácností a firem. To má spolu se škrtými státními rozpočty vliv na pokles poptávky v ekonomikách EMU. Důvěra podniků klesá, ale přesto jsou na tom přece jen o něco lépe než domácnosti. Společnosti, které exportují (tzn. jsou konkurenceschopné), se dokážou napojit na růst, který zažívají rozvíjející se země, například Čína.

Jednou z chyb lídrů eurozóny byl na konci loňského roku požadavek na zvýšení kapitálové přiměřenosti bank. Na první pohled to zní rozumně – budou-li mít banky větší „polštář“, budou přece silnější. Co je špatného na tom mít silnější banky? Jde však o podobnou situaci, jako když doktor diagnostikuje u pacienta zápal plic a doporučí, aby se pacient začal otužovat. Jistě uznáte, že začít se polévat studenou sprchou při zápalu plic není úplně dobrý nápad. A to je přesně požadavek politiků na zvýšení kapitálové přiměřenosti, která musí být zvýšena do poloviny tohoto roku. A další přísnější regulace je na cestě. Jistě si někdo řekne, že si to banky za své špatné rozhodování zaslouží. Ale ekonomiky EMU jsou mnohem závislejší na úvěrech než například USA, kde firmy podstatně častěji financují své potřeby

Skutečnou „matkou nemovitostních bublin“ byla a je ta evropská, především pak v Irsku a Španělsku. Prasknutí této bubliny a prudký pokles cen nemovitostí v Irsku způsobily kolaps bankovního systému a jeho záchranu na sebe musel vzít stát.

Zkušenost z minulých konsolidací říká, že osvědčeným receptem nápravy státních financí jsou částečně daně, ale především škrty státních rozpočtů. K problému se schyluje, stanou-li se škrty hlavním mottem. V situaci, kdy ekonomiky klesají, vedou škrty ještě k dalšímu poklesu.

prostřednictvím podnikových dluhopisů. Banky totiž mohou zvýšit kapitálovou přiměřenost dvěma způsoby: buď navýšením kapitálu, nebo snížením aktiv, tedy i úvěrů. A právě zadření úvěrového kanálu je cesta, kdy se požadavek na zvýšení kapitálové přiměřenosti může negativně přelít do ekonomiky. A skutečně, úvěry v eurozóně začaly klesat.

Výsledek? Nízká důvěra spotřebitelů, nízká důvěra podniků, vládní úspory a zadření úvěrového kanálu. Dostaneme se tak až k poklesu ekonomik na periferii a mírnému růstu jádra ekonomik EMU kolem Německa.

POLARIZACE SPOLEČNOSTI

Položme si otázku: jak napravit státní finance? Zkušenost z minulých konsolidací říká, že osvědčeným receptem jsou částečně daně, ale především škrty státních rozpočtů. K problému se schyluje, stanou-li se škrty hlavním mottem. V situaci, kdy ekonomiky klesají, vedou škrty ještě k dalšímu poklesu. A to se voličům nelíbí – dochází k nárůstu stávek, nepokojů, výtržností a demonstrací. Tím si prochází Evropa, ale i Spojené státy. Pod pojmem polarizace politických stran se rozumí situace, kdy se snižuje či dokonce mizí překryv mezi stranami na opačných pólech politického spektra. Vezměme si například americké republikány a demokraty. V minulosti bylo obvyklé, že mezi demokraty působili politici, kteří měli pravicovější názory. A ty nacházely pochopení i mezi levicovějšími politiky v řadách republikánů. Nicméně tento překryv postupně mizel. Je zajímavé, že polarizace jde ruku v ruce s růstem nerovnosti ve společnosti i v rozdělení příjmů. S tím, jak od osmdesátých let roste nerovnost ve

společnosti, kdy si nejvyšší příjmová skupina obyvatel rozděluje čím dál vyšší příjem, zvětšuje se i polarizace.

Polarizovaná politická scéna je pak méně schopná dohodnout se na společném postupu. Přitom právě ten by vyspělé ekonomiky nyní potřebovaly. V Evropě můžeme sledovat, jak stoupají preference populistických stran. Některé se dokonce dostaly až do národních parlamentů. Podobně je tomu za oceánem. Loni vedl rozkol mezi demokraty a republikány při jindy normální diskuzi ohledně navýšení dluhového stropu téměř k fiskální krizi. Tato polarizace a populismus s ní spojený znesnadňují ukázat na nějakou trajektorii budoucího ekonomického vývoje a říci: to je ta správná prognóza, a tak to bude.

SVĚT ZITŘKA

Máte pocit, že vyspělý svět nečeká nic dobrého? Zkušenosti z minulých finančních krizí jasně ukazují, že propuknutí krize nutně neznamená, že ekonomiky skončí. Naopak – v průměru jen snížily svůj růst. Historie říká, že ekonomiky EMU by měly několik let průměrně růst zhruba o jedno procento, USA pak přibližně o dvě. Neznamená to, že ekonomický vývoj nebude volatilní. Bude. A volatilita bude hodně poháněna právě politikou a politiky. Historické finanční krize jsou totiž názorným důkazem, že ekonomiky si musejí projít oddlužením. Ne úplným, ale snížením nadměrného dluhu, které domácnosti, vlády, případně podniky nabraly a „naakumulovaly“ za posledních více než třicet let.

Produkty

Trhy

Know-How

Analýzy

Fondy

Od teď vše
o investování najdete na
www.investicnicentrum.cz

Vyberte si, co Vás nejvíce zajímá a sestavte si vlastní vzhled stránek! Díky dynamické části "Moje centrum" si můžete upravit stránky dle svých představ při využití dalších užitečných funkcionalit, jako například Můj Watchlist, Moje portfolio, Má upozornění, Mé zpravodajství a další.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **Petra Doležalová**
a **Libor Špaček**

Karibské sny

O Svaté Lucii se říká, že je snad nejromantičtější z karibských ostrovů. Ale nejsou to jen písčité pláže, vulkanické hory, deštný prales a korálové útesy, co stojí za poznání. Ta nejkrásnější místa a zážitky jsou spojeny s příběhy těch, kteří se tu rozhodli dát svým snům konkrétní podobu.

Ostrov lemují pláže
s jemným pískem, bílým,
žlutým i černým. Pobřeží
tak zдалky působí jako paleta
některého z impresionistů.

Pitony jsou nejkrásnější dominantou nejen Svaté Lucie, ale celého Karibiku.

Doba, kterou instruktor potápění Victor, přezdívaný Lidská ponorka, strávil pod vodou, dá dohromady sedm let.

Sv. Lucie se honosí nejvyšším poměrem laureátů Nobelovy ceny na obyvatele. Sir Arthur Lewis získal Nobelovu cenu za ekonomii v roce 1979, Derek Walcott za literaturu v roce 1992. Oba se navíc narodili ve stejný den, jen v rozdílném roce.

Ze spánku mě vytrhnou podivné zvuky. Trochu dezorientovaná po dlouhé cestě z Evropy sleduji za oknem bungalovu černého ptáka, který se mermomocí snaží dostat dovnitř. Mrknu na hodinky a přepočítávám pětihodinový časový rozdíl. 5.45. Bude vycházet slunce, napadá mě, a sahám po fotoaparátu. Druhý den se mě veselá pokojská, statná černoška v tradičních žluto-zeleno-červených kostkovaných šatech, lámanou angličtinou se smíchem ptá, zda jsme už poznali každodenní budíček. „Je přesný,“ dodává. A skutečně, přiletěl každé ráno a vždy ve stejnou dobu mlátil zobákem do ohromného okna, jako by nám nechtěl dovolit zmeškat krásná rána.

Ptáci vůbec mají na Svaté Lucii zvučný hlas. Překřičí i hřmící oceán a vedle endemického Jacquotova papouška, národního symbolu, a drobných kolibříků milujících šťávu z květů tropických rostlin jsou tu desítky dalších vzácných druhů. A tak se snídaně v restauraci, která je ve svahu na terase nížící přímo mezi popínavé liány, mění v zábavnou přetahovanou opeřenců o kousky jídla, které berou hostům z natažené dlaně a někdy drze i z talíře. Přátelská obsluha je neodhání; půvabné černošky se zvláštní čepičkou na hlavě – která podle počtu uzlů symbolizuje, zda je dáma svobodná, zadaná či šťastně vdaná (nešťastný svazek se v této

terminologii nepřipouští) – promptně udělají rady, kam se vydat objevovat jejich ostrov. Zatímco v severní části ostrova většina turistů lenoší v all inclusive resortech (převažují americké kýčovité Sandals), kouzlo jihovýchodu spočívá v kombinaci deštného pralesa, vrcholů nazývaných Pitony, bublajícího vulkánu a překrásné mořské rezervace.

CHLOUBY SVATÉ LUCIE

Ačkoli má rozlohou Svatá Lucie, nebo také „Helena západu“, jak se jí díky podobnosti s ostrovem Svatá Helena přezdívá, pouhých 616 km², chlubí se mnoha světovými „nej“. A to se o některých v oficiálních průvodcích zatím ještě ani nepíše. Možná právě zdejší přírodní skvosty pomáhají rozvíjet ty lidské. Svatá Lucie se totiž honosí nejvyšším poměrem laureátů Nobelovy ceny na obyvatele. Sir Arthur Lewis získal Nobelovu cenu za ekonomii v roce 1979, Derek Walcott za literaturu v roce 1992. Perličkou budiž, že se oba narodili ve stejný den, 23. ledna, jen v rozdílném roce. Další žijící legendou, zvláště pro milovníky podmořského světa, je pak instruktor potápění Victor Antoine. Je držitelem světového rekordu v počtu registrovaných ponorů a já se už nemůžu dočkat, až ho poznáme.

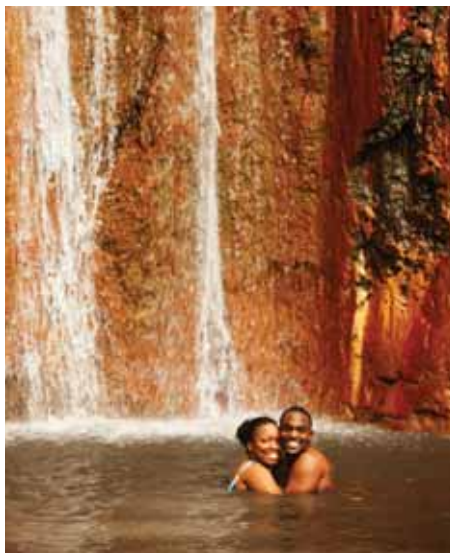
Z přírodních skvostů vyčnívají skoro ze všech stran dva skuteční velikáni. Z téměř tříkilometrové

hloubky se jako obří dračí zuby zvedají k nebi Malý Piton (750 metrů) a Velký Piton (797 metrů). Impozantní zelené dominanty Malých Antil jsou považovány za nejkrásnější sopečné útvary celého Karibiku a od roku 2004 jsou součástí seznamu UNESCO. Stejně jako Qualibou, jediný aktivní vulkán na světě, k jehož bublajícímu chrtánu můžete dojet autem, patří oba Pitony do oblasti Soufrière, největšího pokladu ostrova. Příroda se tady vyřádila v celé své kráse a pestrosti, na každém kroku můžete vnímat pulzující tep Země jako živoucího a proměnlivého organismu.

Cestou linoucí se kolem překrásných tropických rostlin a stromů vstupujeme do Diamantové botanické zahrady. Kdysi tudy kráčela i manželka Napoleona Bonaparta Josefína. Míjíme orchideje, helikónie, bromélie, zázvorovníky... Některé z květů působí svou dokonalostí až uměle. Občas zahlédnu i třepotající křídýlka drobného kolibříka. Za sekundu jimi dokáže tento létající drahokam, jak se mu říká, mávnout až devadesátkrát a jako jediný zástupce ptačí říše umí létat i pozpátku. Na samém konci zahrady padá vodopád přes skálu s barevnými, jasně oranžovými a červenými sraženinami z minerální vody do jezírka, které se proslavilo scénou ve filmu Superman II. Přesně tady totiž utrlh létající hrdina pro svoji Lois orchidej.

Spatřit velrybí ocas takto zblízka považují i místní domorodci za velké štěstí.

Každý z pokojů vyhlášeného resortu Jade Mountain má místo čtvrté zdi výhled na moře i Pitony.

Vodopád v Diamantové botanické zahradě přímo vyzývá k romantickým schůzkám.

S plachetnicí můžete zakotvit v dechberoucích zátokách.

SVĚT NA DLANI

PEKELNÁ PODÍVANÁ

Oblíbené minerální lázně se slavnou historií jsou dalším lákadlem zahrady. Nechali je vystavět již v roce 1784 přímo na horkých vývěrech, aby se v nich mohli koupat vojáci Ludvíka XIV. Minerální voda ze sirných pramenů je prý stejně účinná jako v nejslavnějších evropských lázních a místní reklamní letáčky slibují omládnutí aspoň o deset let.

Sírné vývěry (Sulphur Springs) působí v bujně vegetaci ostrova dojmem měsíční krajiny. Čistý vánek oceánu střídá zápach zkažených vajec. Drobné krátery připomínají kotle, z nichž se valí sirná oblaka do ovzduší. „Dříve se chodilo až mezi ně,“ vysvětluje nám sympatická průvodkyně a ukazuje na největší jezírko, které „vzniklo“ pod jedním průvodcem. I když to prý s těžkými popáleninami tenkrát přežil, je od toho dne vstup na pole pekelné zakázán. Na vroucí bahno pohlížíme z bezpečné vzdálenosti, ale i to stačí, aby se nám v horku ze sirného zápachu lehce zatočila hlava. Místní jsou na síru zvyklí, i když ty, co tady pracují, vláda pravidelně posílá na lékařské prohlídky, kde jim kontrolují plíce.

Stejnomené městečko Soufrière, ležící na pobřeží zálivu, bylo založeno Francouzi v roce 1746. Na rozdíl od rušného hlavního města Castries a nablýskaných turistických lákadel severu si zachovalo atmosféru minulých let. Jeho šarm vyzařuje ze starých, sešlých

miniaturních domečků, z nichž některé mají dosud jemně dřevěné zdobení.

KNĚŽÍ I ŠAMANI

Nedělní mše, slavnosti a pravidelné sobotní trhy jsou ideálním časem k poznávání místního koloritu. Život se tu za poslední půlstoletí příliš nezměnil, i když jsou mezi obyvateli značné sociální rozdíly. Čtyřicet procent obyvatel pracuje v turistickém průmyslu a mnoho lidí se živí na plantážích a rybařením. Pětaosmdesát procent místních jsou římsí katolíci, kostely jsou většinou postaveny ve francouzském stylu, s interiérem pestře zdobeným jasnými barvami podle afrických zvyků a obrazem černé madony s dítětem. „Dělat si starosti je hřích. Znamenalo by to, že nedůvěřuji Bohu,“ je přesvědčena žena, která pochází ze Soufrière. Obyvatelé jsou většinou zdrženliví, přátelští lidé, spojující vlivy anglické, francouzské, africké a karibské. Převažující africké kulturní dědictví poznáte podle silných rodinných vazeb a přežívání mnoha tradic a pověr. Do jisté míry a ze strachu tu stále místy žije voodoo, například v rybářské osadě na Anse La Raye. Místní obyvatelé navštěvují šamana, který má léčivé schopnosti a napravuje bolavé končetiny masáží s použitím tuku hroznýše. Na bylinné léky z přírody ostrované pomalu zapomínají, ale někteří, jako třeba

Manoa, své znalosti k léčení stále využívají a seznamují s nimi i hosty plantáže Anse Mamin. Každou chvíli zastavujeme, aby nám Manoa vysvětlil, jaká část listů či květů se používá k hojení ran nebo pro posílení organismu.

ZAHRADA K POZVEDNUTÍ DUŠE

Plantáží se vzácnými tropickými stromy, léčivými bylinami a samozřejmě banánovníky či mangovníky je na ostrově několik. Nejmystičtější však na nás zapůsobila Balenbouche s klidnou usedlostí z 18. století, kde se svými dvěma dcerami žije Uta Lawaetz, německá interiérová designérka. Před třiceti lety jí stačilo pár hodin během návštěvy rozlehlé plantáže svého tchána, aby se ze dne na den rozhodla změnit svůj život. „Bylo to krátce po hurikánu a věděla jsem, že je třeba se o toto překrásné místo, které bylo kdysi jedním z prvních osídlení indiánů, postarat. Nechtěla jsem, aby to tu zpusťlo nebo aby tu někdo postavil velký hotel,“ vzpomíná noblesní dáma se zářivým pohledem na roky, kdy se sem se svým manželem přestěhovala. Její estetické citění je znát na každém kroku, všechny detaily interiéru jsou zrestaurované a harmonicky sladěné, pokoje jsou zařízeny starožitným nábytkem a zahrada lahodí svou vyvážeností. Balenbouche slouží jako osobitá eco lodge a v zahradě paní majitelka

V severní části ostrova většina turistů lenoší v all inclusive resortech, kouzlo jihovýchodu spočívá v kombinaci deštného pralesa, vrcholů nazývaných Pitony, bublajícího vulkánů a překrásné mořské rezervace.

SVĚT NA DLANI

Městečko Soufrière si zachovalo atmosféru minulých let.

Balenbouche: tam, kde kdysi stál mlýn, dnes prorůstá buš.

Na mnoha místech ostrova si budete připadat jako v botanické zahradě.

často pořádá jogínská setkání. Plantáž vystřídala několik evropských majitelů, kteří na ní pěstovali cukrovou třtinu, tabák, kokosy, citrony i zeleninu. Jako vzpomínka na minulost tu zůstaly trosky starého mlýna, kde se kdysi zpracovávala cukrová třtina. Stačilo pár let, aby výtvoři člověka pohltila divoká džungle. Ohromné kořeny prorůstají zemi mezi kamennými zídkami, a když se na chvíli zastavíte, pocítíte nejen ozvěny starých časů, ale i silnou energii, která tu proudí všemi směry.

POKLADY PODMOŘSKÉHO SVĚTA

Barevný svět nad vodou odráží pestrost zdejšího moře, z nějž by mohl čerpat i samotný Picasso. Jednou z nejzajímavějších lokalit jsou čtyři mořské pahorky Keyhole Pinnacles. Zvedají se z hloubky 305 metrů až téměř k hladině a jsou porostlé kobercem z tvrdých i měkkých korálů, včetně vějířů oranžových gorgonií. Máte-li bystré oko, možná zahlédnete i malého mořského koníka. Vedle stěny jednoho z Pitonů, v místě zvaném Supermanův let podle další scény známého filmu, která se tu natáčela, můžete pod vodou zažít skutečný průlet v silných proudech nad fascinující podívanou barevných korálů. Na rozdíl od mnoha míst světa je zdejší korálové království téměř neporušené a nepostihlo ho ani obávané blednutí. Velká hloubka a množství

planktonu přitahují vorvaně a plejtváky obrovské, kteří tu přivádějí na svět svá mláďata. Když budete mít štěstí, zahlédnete nad hladinou jejich obří ocas.

Podmořská rezervace jedné z nejmalebnějších zátok ostrova, ležící v oblasti Soufrière, patří k resortu Anse Chastanet. Ekologický, citlivě řešený komplex je vystavěn v kopci tak, aby nenarušoval ráz okolní vegetace. Horní apartmány mají místo čtvrté stěny terasu s výhledem na oba Pitony či zátoku. Nenajdete tady televizi ani další narušitele spojení se zdejší přírodou. Majitel, architekt Nick Troubetzkoy, si ale po výstavbě Anse Chastanet splnil další svůj odvážný sen a ještě nad resortem, vysoko v kopci, vystavěl organicky tvarovaný Jade Mountain, nejromantičtější hotel Svaté Lucie a jeden z deseti nejlepších resortů světa. Do každého ze 24 pokojů otevřených chybějící zdí směrem k Pitonům se vchází po samostatném můstku jako do vlastní soukromé galaxie.

LIDSKÁ PONORKA

V potápěčském centru Anse Chastanet právě probíhá kurz nováčků. Zdejší podmořská rezervace s více než 130 zaznamenanými druhy živočichů, kde začíná útes jen pár metrů od pláže s černým pískem, je totiž ideálním místem pro první poznávání podmořského světa. Trpělivý vysvětlující hlas nepatří

nikomu jinému než Victorovi. Ve svých pětadesáti letech je na seznamu Guinnessovy knihy rekordů s nejvíce ponory (více než 35 tisíc). Pod vodou strávil neuvěřitelných sedm let a každým dnem toto číslo narůstá. „Když mi bylo jednadvacet, potápěl jsem se poprvé a tehdy jsem si řekl: Tohle chci dělat celý svůj život!“ vzpomíná, a když mluví o moři, zdejší rezervaci a setkáních s mořskými tvory, jeho oči úplně září. Řadu let strávil pod vodou v Guyaně jako technický potápěč a v jedné z jejich nejhlubších řek dostal ránu od elektrického úhoře. Ani to jej od jeho snu neodradilo. Sportovní potápění má Victor nejraději a poslední léta zasvěcuje právě učení nováčků. „Baví mě sledovat, když mí svěřenci poprvé objevují svět tam dole,“ vysvětluje. Ale nejen to, trpělivě učí studenty, aby bohatství podmořského světa stejně jako on chránili.

Společný ponor v místě s vypovídajícím názvem Pohádková země mi přinesl dosud nepoznaný zážitek. „Žijící ponorka“, což je Victorova oficiální přezdívka, vyzařoval takovou radost, že se mi ani nechtělo vynořit. A já pochopila, proč o tento kousek země po staletí usilovaly dvě z největších evropských mocností. Krásných míst je na Zemi mnoho, ale ta, kde cítíte vášeň i pokoru jejich obyvatel, jsou jedinečná.

Piráti z Karibiku

O PŘESNÉM DATU OBJEVU TOHOTO KARIBSKÉHO OSTROVA SE POUZE SPEKULUJE. HISTORIKOVÉ SE PŘOU O TO, ZDA JEJ JAKO PRVNÍ SPATŘIL KOLUMBUS NEBO JEHO NAVIGÁTOR, ANI PŘESNÝ ROK KOLEM PŘELOMU 15. A 16. STOLETÍ NENÍ POTVRZEN. DOBRÝCH OSMDEŠÁT LET OSTROV VYUŽÍVALI JEN PIRÁTI, PO NĚKOLIKA POKUSECH O TRVALÉ OSÍDLENÍ, KTERÉ KARIBOVÉ ODHODLANĚ ODRÁŽELI, USPĚLA AŽ V ROCE 1651 FRANCOUZSKÁ VÝPRAVA Z BLÍZKÉHO MARTINIKU. KOLONISTÉ BRZY ZAČALI EXPANDOVAT A PRVNÍ MĚSTO STOJÍ V PODOBĚ DNEŠNÍHO CASTRIES DODNES. PŮL DRUHÉHO STOLETÍ PAK O SVATOU LUCII SE STŘÍDAVÝM ÚSPĚCHEM BOJOVALI ANGLIČANÉ S FRANCOUZI, AŽ NAKONEC ROKU 1814 OSTROV PŘIPADL BRITÁNII. ROKU 1979 BYLA VYHLÁŠENA NEZÁVISLOST OSTROVA V RÁMCI COMMONWEALTHU, V ČELE KONSTITUČNÍ MONARCHIE DNES STOJÍ GENERÁLNÍ GUVERNÉR ZASTUPUJÍCÍ BRITSKOU KRÁLOVNU. TOHLE NEKONEČNÉ ANGLO-FRANCOUZSKÉ PŘETAHOVÁNÍ ZANECHALO NA SOUČASNÉ PODOBĚ OSTROVA SVĚ STOPY: JEZDÍ SE VLEVO A O PÁTÉ ZAČNOU V HOTELECH NABÍZET ČAJ A KEKSY. DOMORODCI SICE MLUVÍ ANGLICKY, MEZI SEBOU VŠAK POUŽÍVAJÍ JAZYK PATOIS ZALOŽENÝ NA FRANCOUZŠTINĚ A VESNICE NESOU NÁZVY JAKO VIEUX FORT NEBO SOUFRIÈRE.

Exotika *uprostřed Prahy*

Zlákal vás Karibik? Ochutnat některý z vyhlášených drinků s proslulým bílým rumem můžete dřív, než vyrazíte na cesty. Anebo vůbec nemusíte „vytáhnout paty“ z Čech.

Text **Darina Siegllová** Foto **archiv**

Je spousta barů, kde si můžete dát drink. Méně už je těch, kde vám umíchají nápoj, který vás svojí chutí i vzhledem nadchne. A pak jsou tu bary s velkým B – tam kromě skvělých drinků umějí naservírovat ještě něco navíc, ať už jde o jídlo, atmosféru, barmanský um či fenomenální výhled. Bar Cloud 9 má hodně z toho, co si v souvislosti s Karibikem vybavíte.

Cloud 9 najdete v posledním patře pražského hotelu Hilton. Bar je dlouhý, kompletně prosklený, na každém konci prodloužený o prostornou otevřenou terasu, kde se v létě griluje a v zimě stává ledový bar. Uvnitř podniku i na terase jsou pohodlná lounge křesla a pohovky, a není nic lepšího, než se v nich uvelebit a ze čtyřiceti metrů nad hladinou Vltavy si užívat jedinečný pohled na Prahu. Pokud navštívíte Cloud 9 hned po práci, můžete zažít jeho večerní proměnu. Pak už nebudete chtít chodit jinam.

Když totiž přijedete, bar a hlavně terasy budou zalité podvečerním sluncem. To je ten pravý čas uvelebit se v pohodlném křesle a pod širým nebem si vychutnat dobrou večeři, nebo alespoň malý snack. Čím více se slunce přibližuje horizontu, tím živější je atmosféra na baru. Kuchaře pomyslně střídá DJ a vy s koktejlem v ruce můžete obdivovat rozsvícenou

noční metropoli, kterou tu budete mít jako na dlani.

Základem každé prohřené noci je dobré jídlo. V pátek či sobotu se můžete nechat zlákat dobrotami z grilu servírovanými ve stylu all-you-can-eat, tedy „vše, co dokážete sníst“. Ze stálého menu pak můžete vyzkoušet špízy (skvělé je například kuřecí tandoori s mangovo-koriandrovou salsou, dobře se vám k tomu budou vybírat koktejly), tatarák (ať už hovězí, či z lososa), bliny, nebo si jen tak zobat krevety, nejrůznější bruschetty a toasty (geniální je ten se sýrem fontina, tyrolským špekem a cibulkami v balsamickém octě). Pokud je vás kolem stolu víc, nechte si přinést jednu z Cloud variací, v níž je nakombinován výběr toho nejlepšího z menu. Zvládnete tak toho ochutnat víc a pestrý chuťový zážitek z jídla vám pak usnadní výběr koktejlů. A je z čeho vybírat!

Na lístku totiž kromě klasických míchaných drinků najdete i devět originálních koktejlů, které můžete prozkoumat díky Cloud ochutnávkce. Pro větší společnost jsou připraveny sety Cloud Party (koktejl servírovaný v 1,5l nebo 2l džbánu) a Cloud Chill – zamražená láhev Grey Goose, Chivas Regal, Jägermeisteru či Absolut vodky podávaná v mračené ledu a s nealkoholickým pitím dle vašeho výběru.

Opravdovou specialitou podniku jsou ale tři koktejly z dubových sudů, kdy se všechny ingredience nejdříve nalijí do dřevěné nádoby, kde zrají, a až poté se lijí do sklenic. Koktejl Charisma je doporučen každému, kdo vyhledává kořeněné pití a chce vyzkoušet něco nového. Zrající Manhattan a Martini jsou naopak určeny pro zkušené labužníky, kteří rádi tráví delší dobu nad popíjením jednoho drinku.

Cloud 9 otevírá v šest a koktejly vám tu budou míchat až do dvou do rána. Pak už jen zbývá z terasy vybrat, za kterým světýlkem se vydáte. Pokud vám však druhý den startuje letadlo do skutečného Karibiku, nepřehlejte to. Abyste pak mohli s čistou hlavou srovnávat...

Pokud navštívíte Cloud 9 hned po práci, můžete zažít jeho večerní proměnu. Pak už nebudete chtít chodit jinam.

Svítání na trzích – nová strategie výběru

Investorky si často kladou otázku, jaká hlavní kritéria zvolit při výběru svých investic. Které vnější vlivy by v budoucnu mohly pozitivně ovlivnit vývoj hodnoty jejich investovaných prostředků? Jsou pouze ekonomické ukazatele tím jediným správným návodem pro rozhodnutí? Nebylo by vhodnější přidat i další parametry, které mohou doplnit předpoklad budoucího vývoje konkrétního trhu – teritoria?

Erste Group představila přibližně před rokem novou strategii pro teritoriální výběr akciových a dluhopisových titulů. Je postavena na kombinaci různých ekonomických i neekonomických faktorů pro výběr kapitálových trhů zemí celého světa. V rámci portfolií přináší tato kombinace nový přístup pro výběr investic. Vhodně tak nabízí diverzifikaci investičního portfolia i na úrovni odlišné filozofie výběru teritorií vhodných k investování.

Podle základního teritoriálního členění rozlišujeme kapitálové trhy rozvinuté (developed markets) a rozvíjející se (emerging markets).

NÁSKOK ROZVINUTÝCH TRHŮ

Na jedné straně je charakterizuje vysoký objem hrubého domácího produktu, na druhé nyní relativně nízký růst jejich ekonomik. Na příkladu Evropské unie se pro českého investora dá prezentovat také vysoká úroveň regulace místních trhů. Ta přispívá ke stabilitě zejména finančního sektoru. Ekonomická aktivita uvnitř jednotlivých států je podložena vysokou úrovní právní jistoty. Veřejné finance rozvinutých zemí se i díky řešení aktuální finanční a ekonomické krize potýkají s narůstajícími deficity. Tím se do budoucna zvyšuje riziko, že jejich vlády budou tlačeny do situace nutného snižování vládních výdajů. Jedním z palčivých problémů rozvinutých zemí je jejich demografický vývoj. Negativní dopad má jednak úbytek obyvatelstva jako celku (rodí se méně dětí) a s tím související budoucí úbytek aktivní části obyvatel, tedy počet lidí, kteří budou moci pracovat. Mezi rozvinuté země řadíme USA, Kanadu, Japonsko a státy Evropské unie.

Text **Jan D. Kabelka**, ředitel podpory prodeje a investičních služeb pro střední a východní Evropu, Erste Asset Management GmbH
Foto I23RF

ROZVÍJÍCÍ SE TRHY

V posledních dekádách zažily vysoké meziroční růsty svých ekonomik, podpořené růstem ekonomických standardů a inovací. Veřejné výdaje jsou investičního charakteru, v jednotlivých zemích dochází k výstavbě infrastruktury (silnic, železnic, vodních děl, IT infrastruktury atd.). V porovnání s rozvinutými trhy je jejich regulatorní prostředí zatím méně rozvinuté a regulace dosud spíše následuje potřeby jednotlivých ekonomik. Jejich populační vývoj také není bez rizik, nicméně roste počet aktivně pracujících lidí. Mezi hlavní země rozvíjejících se trhů patří Brazílie, Rusko, Indie, Čína, dále pak ostatní asijské a latinskoamerické země.

Při pohledu na tyto charakteristiky se zdá, že by byla vhodná kombinace pozitivních ukazatelů z obou teritorií. Pak by taková strategie mohla v budoucnu přinést investorům očekávaný úspěch. A to je základní stavební kámen investiční strategie pro teritoriální výběr trhů, kterou Erste Group nazývá „Rising Markets“. Pro své akciové investice ji nyní mohou využít také investoři v České spořitelně.

NOVÁ STRATEGIE

Rising Markets, nebo také „vycházející trhy“, jsou tedy země, které by měly mít následující základní parametry: růst práceschopné části obyvatelstva a vysoký ekonomický růst společně s vysokou úrovní ekonomické stability. K tomu hledáme takové země, které netrpí vysokou úrovní korupce a kde roste životní úroveň obyvatel. Neméně důležité je „vybírat“ země prosté razantních politických změn. Výsledkem je investiční prostor, který při nadprůměrném ekonomickém růstu přinese relativní stabilitu (politickou, ekonomickou) spolu s pozitivním demografickým vývojem a rostoucí životní úrovní.

Jak vypadá faktický výběr zemí pro konkrétní fond? V prvním kroku je zvolen investiční prostor, a to na základě vstupních dat zemí, jejichž zdrojem jsou analýzy a reporty Mezinárodního měnového fondu (MMF) a Organizace spojených národů (OSN). Základními parametry jsou dostupná ekonomická data.

Ve druhém kroku se z prvotního seznamu vyjme dvacet nejbohatších zemí světa. Jsou to ty rozvinuté s relativně nízkým ekonomickým růstem, a tedy i relativně nízkým růstovým potenciálem. Následně je vyřazeno dalších dvacet zemí, nyní těch nejchudších. Důvodem je jejich nejistý ekonomický a politický vývoj, který neodpovídá standardu.

Do analýzy ještě přicházejí další dva vstupy. Prvním je Corruption Perception Index organizace Transparency International pro hodnocení míry korupce v jednotlivých zemích. Ta je mimo svůj morální rozměr také ukazatelem určitých vícenákladů v ekonomice. Druhým jsou data Human Development Index OSN. Prezентuje úroveň kvality lidského

života, porovnává údaje o chudobě, gramotnosti, vzdělání, průměrné délce života a porodnosti. OSN jej sestavuje již od roku 1993. Následuje porovnání údajů o růstu HDP a populačního vývoje ve sledovaných ekonomikách.

Populační vývoj je zásadním parametrem pro budoucí vývoj ekonomiky. Mimo často diskutovanou souvislost s financováním penzijních systémů jde také o faktickou budoucí možnost využití pracovní síly. Při porovnání některých evropských zemí můžeme vidět, že například největší evropská ekonomika, Německo, která má v současnosti stejně jako Turecko zhruba 82 milionů obyvatel, bude v následujících letech s ohledem na vývoj populace spíše stagnovat. Naopak v Turecku bude obyvatel postupně přibývat. Důležitá je pochopitelně také struktura populace, zejména poměr počtu aktivních obyvatel oproti celku. Trhy, které nesplňují nastavená kritéria, vpadávají z výběru.

Posledním, doplňujícím krokem je pak vyřazení takových zemí, které mají momentálně nějaký politický problém nebo je postihla přírodní katastrofa.

INDEX RISING MARKETS

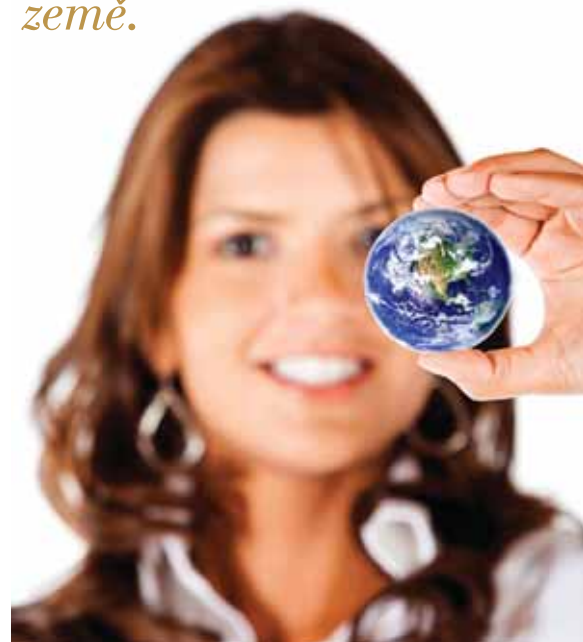
Aktuálně jsou v indexu Rising Markets zastoupeny kapitálové trhy Číny, Indie, Brazílie, Mexika, Indonésie, Ruska, Turecka, Saúdské Arábie, Egypta, Thajska, Malajsie, Argentiny, Jihoafrické republiky, Kolumbie, Polska, Vietnamu, Filipín, Peru, Alžír, Chile, Kazachstánu, Ukrajiny, Rumunska a Maroka. V každé z těchto zemí fond nakupuje akcie společností, které obvykle patří mezi pět největších „akcií“ v každé zemi. Druhou podmínkou pro nákup konkrétní společnosti je pak vysoká hodnota denního obchodování s akciemi.

FOND ESPA STOCK RISING MARKETS

Výsledkem výše popsaného strukturovaného procesu teritoriálního výběru dle daných kritérií se dostáváme k „investičnímu prostoru“, v němž se pohybuje Espa Stock Rising Markets Fund. Je ideálním doplňkem pro investici v rozvíjejících se trzích (tj. například Espa Stock Brick). Investorka vstupuje do široce diverzifikovaného portfolia řízeného s vysokou mírou disciplíny s ohledem na konstrukci indexu a limitované možnosti se od indexu odchýlit. Prostřednictvím fondu také může nakoupit i akciové tituly, do nichž by jako retailový investor nemohla investovat. Jedná se zejména o ty z některých asijských a afrických trhů, jež nejsou běžně zastoupeny ve standardních investičních strategiích. Investiční potenciál také doplňuje možné posílení lokálních měn. Fond ale není zajištěn do české koruny.

Každá investorka by měla mít na paměti, že se jedná o plně zainvestovaný akciový fond, a tedy o instrument s vysokými výkyvy ceny. Doporučený investiční horizont je delší než pět let. Fond je tak atraktivní a velmi vhodný pro pravidelné investování.

Rozvíjející se trhy v posledních dekádách zažily vysoké meziroční růsty svých ekonomik, podpořené růstem ekonomických standardů a inovací. Mezi hlavní země rozvíjejících se trhů patří Brazílie, Rusko, Indie, Čína, dále pak ostatní asijské a latinskoamerické země.

Poeticky laděné setkání klubu

A sálem zněl smích, bodrý vtip, moudra i poezie... Tak nějak by se dala charakterizovat nálada již dvanáctého setkání členek Dámského investičního klubu, které se odehrávalo horkého červnového večera v konejšivě chladivých historických prostorách pražské Novoměstské radnice. Načerpát vědomosti a užít si večer patřící výlučně ženám přišly začínající investorky.

Příchozí čekalo nejen šampaňské a občerstvení, ale také prezentační stánky partnerů. Někteří už od začátku sbírali rady investičních specialistů.

Na malém nádvoří radnice – stylově místo dveřníka – vítal příchozí dámy oblíbený crossover Volvo XC60. To ještě netušily, že jej mohou tentýž večer v tombole získat na víkend.

Fotografie časopisu Harper's Bazaar již tradičně zkrášlily prostor – jak jinak než ženským půvabem.

Celým večerem provázela moderátorka, zpěvačka, textařka a improvizátorka Ester Kočíčková. Originálními básněmi, které složila speciálně pro tento večer, dokázala, že i svět investic může být poetický a vtipný. Délku vystoupení pak každému nekompromisně odpočítával její minutovník.

Čtyři houslová představení v podání půvabné Julie Svěčené rozezněla srdce nejedné z dam. Nechyběla vášně, radost ani talent. Jasně znamená, že tradice Svěčených bude pokračovat dál.

V úvodním slově Monika Laušmanová, ředitelka úseku centrálního řízení rizik České spořitelny a současně členka Interního výboru Dámského investičního klubu, vyzdvihla ženské vlastnosti ideální pro investování.

Vedoucí portfolio manažer Investiční společnosti České spořitelny Štěpán Mikolášek zase nastínil, jak by mělo vypadat ideální portfolio konzervativní investorky. Přednáška Barevný svět dluhopisů zaujala mnoho dam.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **Stanislav Černoš**

Hezké a vkusné dárky z dobročinného bazaru občanského sdružení Sananim, které na klubovou akci pozvala Nadace ČS, přinesly přítomným dámám inspiraci pro radost blízkým i sobě samým.

Chvilky napětí – a může se losovat. Přesně podle instrukcí Ester Kočíčkové. Své dary předávali partneri večera, mezi nimiž nechyběly společnosti Moser, Thun, Léčebné lázně Jáchymov, klinika estetické medicíny Formositas, kosmetika Calinisse, Vamberecká krajka, diáře Paperblanks a Květiny Levante.

S hřejivým pocitem kolem vystaveného Volva XC60 odešla domů šťastná výherkyně voucheru na týdenní zapůjčení vozu dle vlastního výběru, kterou vylosovala Sylva Webster, marketingová ředitelka společnosti Volvo Auto Czech.

Obchodní ředitelka společnosti Léčebné lázně Jáchymov Jana Vaňková předala překvapeně výherkyni poukaz na víkendový pobyt pro dvě osoby.

Během koktejlu a ochutnávání řady dobrot v rozlehlých prostorách radnice si dámy prohlížely prezentace partnerů, zjišťovaly důležité informace pro investování od zkušených poradců, nakupovaly nevědní dárky a samozřejmě konzultovaly své investiční plány a komentovaly vtipné provázení večera Ester Kočíčkovou. Kolika z nich asi zůstanou v paměti její verše: „Že nám, ženám, žehná bůh – že nám, ženám, přává sluch – že nám, ženám, že nám, nám... – žít však musí – každá – sám.“

Ve své odborné prezentaci Praktický průvodce investováním Martin Loubr, ředitel osobního bankovníctví České spořitelny pro region Prahy, zapojil i publikum a mnohé ze zúčastněných dam přesvědčil, že investování může být i užitečnou zábavou.

Ester Kočíčková vyzpovídala čestného hosta, úspěšnou a několikrát oceňovanou manažerku se zahraničními zkušenostmi, generální ředitelku společnosti Henkel ČR Jaroslavu Haid-Járkovou. Prozradila nejen své pracovní zkušenosti z rozličných kulturních prostředí, ale i vlastní recept na spokojenost a úspěch velmi vytížené ženy.

Závěrečné slovo oficiální části programu patřilo již tradičně manažerce klubu a šéfredaktorce magazínu Lady In Romaně Vlkové. Prozradila i aktuální počet registrovaných členek, jejichž počet v květnu vystoupal již na úctyhodných 2 405.

Společná fotografie všech akterů akce zůstává připomínkou na zábavný večer nabitý seriózními informacemi. Zleva vřadu: Martin Loubr, Ester Kočíčková, Monika Laušmanová a Štěpán Mikolášek. Vpředu vřadu: Jaroslava Haid-Járková a Romana Vlková.

Nadpozemské zážitky V

Největším klenotem resortu je bazén Skyline, kde plavete vlastně v jakémsi zvláštním „vzduchoprostoru“.

Plavání v průzračném horském jezeře, letní lyžování na ledovci, procházky alpskou přírodou a k tomu relaxace v poněkud rafinovaném balení. To všechno můžete zvládnout během jednoho prodlouženého víkendu ve vyhlášeném středisku Kaprun, který je mezi Čechy poměrně oblíbenou destinací. Ale teď má navíc trumf, který mu mohou ostatní alpská střediska závidět.

Před pár měsíci tu byl otevřen moderní designový hotel s luxusním wellness centrem jako z pohádky. Nebo už jste někdy plavali ve skleněném bazénu vysoko nad zemí, kde hladina dokonale splývá s horizontem?

JAKO ORLÍ V HNÍZDĚ

Čtyřhvězdičkový Tauern Spa je jedním z nejmodernějších hotelů zaměřených na relaxaci a wellness. Už samotné pokoje vás budou hodně rozmazlovat. Hned po probuzení můžete ještě z postele obrovským oknem spatřit magické vrcholy hor. A stejný pohled se vám naskytne také při sprchování, neboť stěna mezi koupelnou a pokojem je prosklená. Tímto famózním výhledem se můžete kochat i ve zdejších wellness, třeba z panoramatické sauny umístěné ve třetím patře, která nese symbolické jméno Orlí hnízdo. Největším klenotem je však již zmíněný bazén, kde plavete vlastně v jakémsi zvláštním „vzduchoprostoru“ – stěny jsou skleněné a tam, kde končí hladina, začíná propast. Ostatně jeho název Skyline je dostatečně výstižný. Rafinovaný bazén i panoramatické sauny jsou navíc

Text **Libor Budinský**
Fotografie **Libor Budinský a archiv**

Tauern Spa

TOP RELAX

Součástí hotelového areálu je aquapark „Svět vitality“ s dalšími saunami a bazény, včetně jednoho se slanou vodou.

Tauern Spa se rovněž označuje jako „Base Camp“, tedy místo, odkud se podnikají expedice za krásami národního parku.

Třicet metrů hluboká soutěska Sigmund-Thun Klamm patří k nejpůsobivějším přírodním památkám Rakouska.

určeny pouze hotelovým hostům, takže tu nikdy není nával, a když máte štěstí, zaplavete si v bazénu dokonce úplně sami. Součástí hotelového areálu je ovšem také aquapark „Svět vitality“, jehož dvacet tisíců čtverečních metrů slouží nejen hotelovým hostům. Zde jsou další sauny a bazény, včetně jednoho se slanou vodou či jiného s jeskyní, kde se mění barvy, zvuky a občas v ní i prší (zkuste si tam zakřičet, tak silnou ozvěnu hned tak neuslyšíte). Mnoho ubytovaných rodin proto využívá oba dva vodní světy s tím, že děti či teenagery pošle dováďet do aquaparku, zatímco dospělí si užívají rafinované romantiky hotelového bazénu a „orlí“ sauny.

ZÁŽITKOVÁ GASTRONOMIE

Pobyt v Kaprunu se samozřejmě netýká jen lenošení, ostatně tu nejkrásnější relaxaci si stejně nejlépe vychutnáte až po nějakém více či méně náročném sportovním výkonu. Navíc samotný Tauern Spa se označuje za „Base Camp“, tedy místo, odkud se podnikají expedice za krásami národního parku Vysokých Taur. Většinou pěšky, ale pokud máte zájem, můžete si tu i v létě zalýžovat. Vysoko nad Kaprunem,

na ledovci pod horou Kitzsteinhorn (3 203 metrů), zůstává totiž sníh i v letních měsících. Takže máte příležitost vyzkoušet si jedinečnou kombinaci – ráno dvě hodiny lyžovat na ledovci, po poledni si zaplavat v průzračně čistém jezeře v Zell am See a odpoledne odpočívat ve vyhřátém „orlím hnízdě“ a kochat se pohledem na okolní hory.

Nabídka sportovních aktivit je nesmírná. V okolí Zell am See slouží aktivním turistům na 240 kilometrů cyklostezek, z výšky tři tisíc metrů se můžete snažet padákem či plachtit na jezeře. A pak se znovu vrátíte do Base Campu, kde je připravena výtečná večeře, důkaz šéfkuchařova umění kreativních kulinářských variací, v nichž se snaží skloubit tradiční rakouskou kuchyni s asijskými vlivy. A dost se mu to daří. Za zmínku místní zážitkové gastronomie stojí třeba jeho speciální polévky – například dýňová s curry pastou či mrkvová s pomerančovou šťávou a několika kapkami chilli oleje.

SÍLA DIVOKÉ PŘÍRODY

A co ještě nesmíte minout? Zajímavý zážitek nabízí výlet do nového informačního centra Gipfelwelt na

horní stanici lanovky Kitzsteinhorn v nadmořské výšce 3 029 metrů, odkud je nádherný výhled na paletu třiceti okolních zasněžených vrcholků. V malém sále mají navíc nejvýše položené kino v Alpách, kde se můžete podívat na krátký, ale velmi poutavý dokument o vysokohorské přírodě, který působí jako filmová báseň (ne náhodou vyhrál v loňském roce soutěž uměleckých dokumentů v Cannes). A pak vás čeká sestup do podzemí: 400 metrů dlouhá štola hostí galerii Národního parku Vysokých Taur.

O divoké síle hor a horských potoků vám bude vyprávět také třicet metrů hluboká a 300 metrů dlouhá soutěska Sigmund-Thun Klamm. Vznikla v pozdní době ledové a patří k nejpůsobivějším přírodním památkám Rakouska (je otevřena denně od května do září, navíc každé prázdninové pondělí si ji můžete projít večer s pochodněmi).

RYTÍŘSKÝ TURNAJ

Určitě navštívte romantické městečko Zell am See, které vzniklo na místě staré obchodní stezky a po staletí sloužilo jako překladiště vína a soli. Více o jeho historii se dozvíte v nejstarší budově ve

TOP RELAX

Rakousko je katolická země, o čemž svědčí i kříž na každém vrcholu.

Na milovníky gastronomických zážitků čekají výtečné rakouské lahůdky – slavným vídeňským řízkem počínaje a sýrovými specialitami konče.

V nejvýše položeném kině v Alpách v nadmořské výšce 3 029 metrů u horní stanice lanovky Kitzsteinhorn se můžete podívat na krátký, ale velmi poutavý dokument o vysokohorské přírodě.

Romantické městečko Zell am See vzniklo na místě staré obchodní stezky a po staletí sloužilo jako překladiště vína a soli.

Ráno můžete lyžovat na ledovci, po poledni si zaplavat v průzračném jezeře v Zell am See a odpoledne se kochat pohledem na okolní hory.

městě, Kastnerově věži, stojící hned vedle kostela sv. Hippolyta. Nachází se v ní vlastivědné muzeum, otevřené třikrát týdně odpoledne. Výtečné rakouské lahůdky, hlavně slavný vídeňský řízek či tafelspitz, což je vařená hovězí špička podávaná se zeleninou a křenovou omáčkou, můžete ochutnat v restauraci Steinerwirt. Ne každý ví, že právě tohle jídlo je národním pokrmem našich jižních sousedů a že bylo také nejmilovanějším jídlem císaře Františka Josefa I. V této restauraci mají také skvěle zásobený vinný sklípek plný výtečných vín – zkuste třeba famózní frankovku z Bergenlandu. Milovníci gastronomických zážitků se mohou těšit na kaprunský sýrový festival, kdy od 17. do 23. září mohou ochutnat stovky nejruznějších sýrů a sýrových specialit. Během září zde navíc každý pátek probíhá vyhlášený farmářský trh, na němž téměř jistě objevíte další labužnické poklady.

V létě se na Kaprunském hradu z 14. století konají

středověké hry (21. a 22. července) a město zaplní stovky osob v historických kostýmech. Navíc tu můžete sledovat divokou ohnivou show či autentický rytířský turnaj.

ČERTOVSKÝ REJ

Pokud chcete při výletu do Zell am See zažít nevěšdní dobrodružství, zaškrtněte si v diáři mikulášské datum. Na ledovci už napadl první pořádný sníh, často rovnou i půl metru prašanu, který je velmi lehký a skvěle se na něm lyžuje. Navíc teploty ve výšce kolem tří tisíc metrů nebývají tak mrazivé jako třeba v lednu či únoru, kdy zde běžně naměříte i minus dvacet (a v noci ještě méně). Ale hlavně můžete být svědky nezapomenutelného divadla. Rok co rok se totiž v Zell am See koná velkolepá čertů show. Říká se jí Krampuslauf a místní ďábelské kreatury tak trochu připomínají filmové skřety z Mordoru. Čerti mají rudé, krví podlité

oči, děsivé hororové rysy a minimálně půlmetrové rohy. Masky ovšem nejsou vyrobeny z papíru, ale z laminátu, a často je zdobí pravá zvířecí srst a skutečné rohy. Také jsou pěkně těžké, některé váží i přes deset kilogramů. Stovky čertů krácejí městem a bijí hříšníky – a to doslova, neboť rány jejich proutěnými košťaty opravdu hodně bolí. V ulicích hoří bengálské ohně a celková atmosféra připomíná natáčení nějakého středověkého spektaklu. Pozor ovšem na vaše potomky. Pro děti mladší deseti let není tato show zrovna ideální, ale starší děti a dospělí si ji rozhodně užijí. Krampuslauf je stará rakouská tradice, která byla v druhé polovině 20. století téměř zapomenuta. Až v devadesátých letech se začala znovu obnovovat, první novodobý Krampuslauf proběhl v roce 1992 ve Schladmingu. Odtud se pak rozšířil do dalších rakouských měst. Informace o Krampuslaufech najdete na stránkách members.aon.at/krampus.

Kaprunské lahůdky

○ Jak do Kaprunu? Můžete zvolit buď delší, ale pohodlnější cestu přes Mnichov, nebo na kilometry kratší cestu přes Salcburk (obě trasy vám z Prahy zaberou zhruba 5 až 6 hodin). Spoustu užitečných informací v češtině najdete na webových stránkách www.zellamsee-kaprun.com/cs.
○ Pokud do Kaprunu přijedete od 15. května do 15. října, dostanete ve 200 vybraných hotelích speciální

kartu, která vám umožní využívat zdarma celou řadu místních atrakcí (včetně lanovky na Kitzsteinhorn).

○ Alternativou k Tauern Spa (informace o cenách a akčních nabídkách najdete na stránkách www.tauernspakaprun.com) může být další designový hotel Mavida v Zell am See, který proslavila relaxační procedura blue box. Modrý svit místnosti, lehké vibrace

a meditační hudba vás během chvilky uvedou do zvláštního stavu vědomí, během něhož dochází k posílení kreativity a k regeneraci psychických i fyzických sil. Více na www.mavida.at.

○ Pokud budete mít více času, můžete podniknout zajímavý výlet do blyštivého království. V městečku Wattens totiž stojí magické jeskyně plné „křišťálových zázraků“ od Swarovského. Už první dojem je

úchvatný: vítá vás obrovská hlava chrlící vodu. A dobrodružství pokračuje i uvnitř kreativní stavby architekta Andrého Hellerse...

Sezonní menu

Text **Pavlaína Zelníčková** Fotografie **archiv**

Stezka v korunách stromů

V červenci bude na Lipně otevřena první stezka vedoucí korunami stromů u nás. Téměř sedm set metrů dlouhá dřevěná konstrukce, citlivě zasazená do smíšeného lesa, vás postupně vyvede až do výšky 24 metrů. Konstrukce z masivního klíženého dřeva a 75 dřevěných podpěrných sloupů zajišťují spolu s dřevěným zábradlím a transparentní postranní sítí dokonalou bezpečnost a jedinečný výhled na Lipno, Šumavu a Novohradské hory z ptačí perspektivy. Celá stezka je bezbariérová, přizpůsobená nejen jízdě s kočárky, ale i pro vozíčkáře. Skutečný vrchol stezky tvoří čtyřicetimetrová vyhlídková věž. Součástí je i nejdelší (52 metrů) suchý tobogán v ČR. Zažít pocit doteku nebes budete moci každý den, v sobotu si dokonce při noční prohlídce můžete zkusit sáhnout i na hvězdy...

www.stezkakorunamistromu.cz

Po Greenways z Prahy až do Vídně

Greenways Praha-Vídeň je 470 kilometrů dlouhá síť cyklistických a pěších tras mezi českou a rakouskou metropolí. Vznikla díky snaze občanského sdružení Greenways – Zelené stezky. Po českém území je trasa vedena tak, aby se vyhnula silnicím s hustým provozem, ale nevynechala nejdůležitější turistické atrakce. Od Prahy přes jižní Čechy až po jižní

Moravu se zde prolíná historie i příroda. Projedete husitským Táborem, malebným Jindřichovým Hradcem, Českou Kanadou s hradem Landštejnem, náměstím Slavonic, Národním parkem Podyjí a je jen na vás, zda si odpočínáte na mikulovském náměstí, nebo v některém z vinných sklípků. Přes hraniční přechod ve Valticích se pak můžete napojit na rakouské cyklostezky Weinviertelweg a Leiserbergweg do Ernstbrunn a kopcovitým terénem do Stockerau. Následující Dunajská stezka vás nakonec dovede až do Vídně.

www.prahaviden.cz

Hvězdárna Ondřejov

Udělejte si výlet do kraje Josefa Lady a navštivte třeba areál observatoře Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově. Ondřejovská hvězdárna stojí na kopci Žalov už přes sto let a patří k nejdůležitějším vědeckým pracovištím ve svém oboru v Evropě. Zabývá se pozorováním Slunce a dalších hvězd, meziplanetární hmoty, vysokoenergetických objektů ve vesmíru či rotace Země. Rozsáhlý areál je upraven jako park se vzácnými stromy a řadou moderních plastik. Do něho jsou zasazeny secesní budovy a kopule původní hvězdárny, které navrhoval architekt Josef Fanta. Při procházce parkem můžete obdivovat i umístěné přístroje, například trofejní německé radary z 2. světové války, z nichž některé stále slouží vědeckým pozorováním. V severní části se nachází kopule s dvoumetrovým zrcadlovým dalekohledem, největším v republice, instalovaným roku 1967.

www.asu.cas.cz

Dny evropského dědictví

Každý rok v září se v rámci aktivity pořádané Radou Evropy a Evropskou komisí otevírají brány nejzajímavějších památek, budov a objektů, které jsou jindy veřejnosti nepřístupné. Můžete si tak prohlédnout některé radnice, soudy, církevní stavby,

Flora Olomouc

K létu patří květiny. A nejen ty luční, v létě zkrátka vše kvete, vše se zelená. V polovině srpna se bude zelenat i olomoucký výstavní areál, kde bude probíhat letní etapa mezinárodní zahradnické výstavy Flora Olomouc. Na jarní etapu letošního veletrhu, jehož historie se začala psát již v roce 1967, zavítalo na 65 tisíc návštěvníků. Zaujaly je nejen vtipné kytice pro muže, ale především hlavní expozice Zahrada v pohybu našeho nejvýznamnějšího zahradního architekta Ivara Otruby. Letní etapa chystá pro návštěvníky z řad profesionálů i laických milovníků veškeré zeleně vedle tradičních vystavených květin a prodeje souvisejícího zboží také například přehlídku českých botanických zahrad a hlavní výstavní expozici Dožínková slavnost. 16.–19. srpna

školy, historické zahrady, zříceniny, uhelné doly apod. V rámci těchto dnů obvykle také jednotlivá města pořádají doprovodné kulturní a společenské akce (přednášky, koncerty, výstavy či městské slavnosti pod širým nebem). Letošním tématem je vztah mladých lidí ke kulturnímu odkazu Mladí památkám; celonárodní zahájení proběhne 7. až 9. září v Kutné Hoře. Součástí Dnů evropského dědictví 2012 bude akce Industriální stopy 2012 (Den památek techniky a průmyslového dědictví). V sobotu 15. září se návštěvníkům otevrou brány pivovarů, mlýnů, skláren, dolů a další doklady technické práce generací našich předchůdců.

8.–16. září, www.shscms.cz

Kulturní tipy

Letos se představí přes sto padesát kapel a dýdžejů – očekává se například Alanis Morissette či Bobby McFerrin.

Barevná Ostrava 2012

Nejen Ostraváci si už neumějí představit léto bez „Barev“. Colours of Ostrava si vydobyl nezastupitelné postavení na české festivalové scéně. Letos se na deseti jeho scénách představí přes sto padesát kapel a dýdžejů – účast potvrdili například Alanis Morissette, Kronos Quartet či Bobby McFerrin. Neměli byste si ale nechat ujít ani méně hvězdná hudební tělesa – ostatně kde jinde můžete vidět vozičkáře z Konga svým totálním nářezem smění místní rumbly, kubánského reggae, soulu a rhythm'n'blues roztančit dospělé i děti? Hudební osu festivalu obohatí workshopy, řada diskuzí, filmová, divadelní a taneční představení. Příjemnou kulturní atmosférou ožíví severomoravskou metropoli také doprovodný Festival v ulicích. Navíc patříte-li mezi klienty České spořitelny, kteří mají zprovozněnou službu Servis24, můžete si čtyřdenní vstupenku na festival koupit s dvacetiprocentní slevou.

12.–15. července, Ostrava
www.colours.cz

Benátská noc poprvé ve Vesce

Po devatenácti letech se hudební festival Benátská noc stěhuje z Malé Skály do přírodního sportovního areálu ve Vesce u Liberce. Z původně skromného festivalu se stala vyhledávaná hudební akce. Loňský program byl z důvodu silných deštů omezen, a tak mají letos pořadatelé fanouškům co vracet. A že se je na co těšit, potvrzují avizovaná jména hvězdných hostů: Bryan Adams by měl své české fandy dostat do varu v pátek 27. července, dále vystoupí třeba Emir Kusturica & The No Smoking Orchestra, Gamma Ray, Sunrise Avenue, z domácích interpretů MIG 21, Tomáš Klus, Mandrage, Charlie Straight či Jaromír Nohavica. V předvečer festivalu, 26. července, navíc poprvé proběhne „slovenský večer“, těšit se můžete na Tublatanku, No Name, Horkýžesliže a další slovenské interprety.

27.–29. července, Vesce u Liberce
benatskanoc.cz

Zpívání na hradech

Již potřetí se k osmiletému kulturnímu festivalu České hrady.cz přidává i Morava. Snadno se vám tak může stát, že při svých toulkách po významných českých a moravských historických památkách narazíte na Buty, Nightwork, Monkey Business nebo Vypsanou fixu. České hrady.cz a Moravské hrady.cz nabízejí tak trochu jinou atmosféru než tradiční letní „festáky“ – program je postaven na vystoupení špiček české a slovenské hudební scény v atraktivním prostředí osmi krásných hradů v osmi českých krajích. I proto jsou v ceně festivalové vstupenky zahrnuty také prohlídky stálých expozic zúčastněných památek: Točnick (13.–14. července), Švihov (20.–21. července), Kunětická hora (27.–28. července), Rožmberk nad Vltavou (3.–4. srpna), Veveří (10.–11. srpna), Hradec nad Moravicí (17.–18. srpna), Bezděz (24.–25. srpna), Bouzov (31. srpna–1. září).

www.ceskehrady.cz, www.moravskehrady.cz

Varhanní festival v Kutné Hoře

Královské město Kutná Hora je od roku 1995 jedním z nemnoha českých obcí a památek zapsaných do Seznamu světového dědictví UNESCO. Vedle řady architektonických pamětihodností a historického významu je Kutná Hora známa i svojí mnohasetletou tradicí varhanářství a varhanictví. Cílem nového varhanního festivalu je zprostředkovat posluchačům nevšední kulturní zážitek v prostředí nejkrásnějších památek stříbrného města. V polovině září se postupně rozezní varhany v katedrále Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, kostele sv. Jakuba a v chrámu sv. Barbory. Své umění představí čeští i zahraniční varhaníci ve skladbách Johanna Sebastiana Bacha, Felixe Mendelssohna-Bartholdyho, Ference Liszta, Josefa Suka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a dalších.

7.–9. září, Kutná Hora

Cílem nového varhanního festivalu je zprostředkovat posluchačům nevšední kulturní zážitek v prostředí nejkrásnějších památek stříbrného města.

Text **Pavlna Zelníčková** Fotografie **archiv**

Shakespeareovské slavnosti 2012

Prkna, která znamenají svět, nezahálejí ani v období divadelních prázdnin. Od 26. června do 7. září si na scénách v Praze, Brně, Ostravě, Bratislavě, Zvolenu a letos poprvé v Plzni můžete vybrat některé ze 157 představení deseti her zřejmě největšího dramatika všech dob. Hlavním lákadlem Letních shakespearovských slavností je festivalová novinka *Richard III.* v režii Martina Huby s Jiřím Langmajerem v titulní roli. Těšit se můžete také na divácké hity loňských ročníků *Zkrocení zlé ženy*, *Veselé paničky windsorské*, *Jindřich IV.* či *Romeo a Julie* nebo na slovenskou „verzi“ *Richarda III.* s Robertem Rothem. Poprvé bude uvedena komedie *Marná lásky snaha* v ostravském nastudování, v Bratislavě a v Brně bude mít premiéru komedie *Dvaja páni z Verony*. Osobní záštitu nad festivalem opět převzala první dáma České republiky Livia Klausová.

Do 7. září, www.shakespeare.cz

Kotěra na návštěvě u Jurkoviče

Moravská galerie v Brně poprvé představuje vedle sebe dva zakladatele moderní architektury – Jana Kotěru a Dušana Jurkoviče – jako tvůrce, kteří každý svým vlastním způsobem ctili lidové umění coby důležitý zdroj inspirace moderní architektury a uměleckého řemesla. Výstava přibližuje tu polohu Kotěrových tvorby, kdy se vztah k lidovému umění projevil nejvíce. Jednotlivé realizace jsou rozděleny do významově spojených skupin podle architekta přístupů k práci s lidovými motivy. V přijímacím salonu Jurkovičovy vily je vystaven Kotěřův nábytek pro jídelnu českého řezbáře a cizeléra Franty Anýže z roku 1907, v prostorách bývalého Jurkovičova ateliéru pak Kotěrovu tvorbu dokumentují kresby, fotografie staveb a jejich interiérů.

Do 30. září, *Jurkovičova vila, Brno-Zabovřesky*

Festivalovou novinkou je *Richard III.* v režii Martina Huby s Jiřím Langmajerem v titulní roli.

Nebílovské léto

I letos v červenci hostí nebílovský zámek nedaleko Plzně kulturní projekt *Nebílovské divadelní léto*. Vedle většiny obdobných letních akcí je tato festivalovým mladíčkem, její historie se začala psát v roce 2008. Program letošního ročníku je nabitý hereckými osobnostmi – v šesti představeních vystoupí například Karel a Marian Rodenovi, Simona Stašová, Oldřich Kaiser s Jiřím Lábusem nebo loutkové divadlo V Boudě. Letos se k divadelnímu muzeu připojila i ta hudební a na nádvoří barokního zámku Nebílovy rozechvěje struny předních českých kytaristů. Na doprovodném festivalu *Kytara 2012* zahrají a zazpívají Lenka Filipová, Vladimír Mišík, Radim Hladík s Blue Effectem, Michal Pavlíček a další.

9.–22. července, zámek Nebílovy

Simona Stašová se představí ve one woman show *Shirley Valentine* v režii Zdeňka Kaloče.

Nejlepší investicí jsou vzdělání a zkušenosti

Česká spořitelna nemá jako jediná z největších domácích bank v portfoliu dluhopisy problémových zemí a podle Global Finance je nejbezpečnější bankou střední a východní Evropy, říká ředitelka úseku řízení bilance finanční skupiny České spořitelny **Anna Glasová**.

Text **František Mašek, Hospodářské noviny** Fotografie **Libor Špaček**

Vystudovala jste Matematicko-fyzikální fakultu na Komenského univerzitě v Bratislavě. Jak jste se dostala k bankovníctví a kde jste působila, než jste začala pracovat v České spořitelně?

K bankovníctví jsem se dostala zcela náhodou poměrně kuriózním způsobem. Mým snem bylo pracovat ve Slovenské akademii věd (SAV). Když jsem ale končila školu, přišla sametová revoluce a s ní silný pokles zdrojů do vědy a propouštění v SAV. Začala jsem proto pracovat v malé obchodní společnosti. Po dvou měsících mě majitel firmy poslal proplatit šek do Tatrabanky, jejíž prostředím na mě zapůsobilo natolik, že jsem se hned zastavila na personálním oddělení.

Jak jste se dostala do České spořitelny?

V Tatrabance jsem se vypracovala na vedoucí oddělení Trading & Sales (tj. obchodu a prodeje). Odtud jsem přešla na stejnou pozici ve Slovenské spořitelně. Banka, tehdy ještě státní, mne lákala tím, že byla největším hráčem na domácím finančním trhu. Po její privatizaci jsem měla na starosti celou divizi Treasury.* Když se Slovensko připravovalo na přijetí eura, bylo jasné, že se zaměření této divize podstatně změní a některé činnosti budou v rámci skupiny Erste centralizovány. A tak jsem využila šanci a přijala nabídku řídit, a to ze Slovenska, transformaci oddělení Treasury v Novosadské bance v Srbsku, kterou skupina převzala v roce 2005. O rok později jsem se zapojila do nového projektu, jímž bylo vybudovat dceřinou společnost Erste Bank na Ukrajině, což byla rovněž velmi zajímavá zkušenost. Během práce pro Slovenskou spořitelnu jsem se také jako externí poradce slovenského Ministerstva financí podílela na projektu státní pokladny. Vedla jsem podprojekt řízení likvidity a státního dluhu, jehož výsledkem bylo zřízení dluhové agentury.

Od roku 2010 jste ředitelkou úseku řízení bilance finanční skupiny České spořitelny.

Jak má v ideálním případě bilance banky, ale i každé firmy, vypadat?

Největší část bilance finanční instituce tvoří úvěry klientům, zbytek likvidity** investuje do cenných papírů nebo umísťuje na peněžním trhu.

Stranu aktiv financujících pasiva, která tvoří hlavně vklady klientů, emise vlastních dluhopisů a kapitál. Krátkodobé potřeby likvidity mohou být i půjčky na peněžním trhu. Každá finanční instituce, ale i firma, má mít dostatek kapitálu na krytí rizik spojených s podnikáním. Objem klientských úvěrů nemá v ideálním případě příliš přesahovat objem klientských vkladů – banka nemá být závislá na nejistém financování od jiných finančních institucí.

Jak se v bilanci banky odrážejí investiční instrumenty, které vydává, například akcie či podřízené dluhopisy?

Všechny instrumenty vydané bankou se objeví – jako vlastní kapitál (akcie), podřízený dluh,** nebo dluhopisy – na straně pasiv. Již jsem uvedla, že vlastní kapitál slouží ke krytí rizik spojených s podnikáním. V případě potřeby lze krytí ztráty přesahující vlastní kapitál podřízenými dluhopisy. Podporují tak kapitálovou pozici banky a podobně jako vklady klientů financují poskytnuté úvěry a investice do nástrojů finančního trhu.

Co je při řízení bilance finanční skupiny České spořitelny nejdůležitější?

Naši hlavní rolí je optimalizovat bilanci této finanční skupiny, zejména investováním přebytečné likvidity. Investujeme tedy volné finanční zdroje, které netvoří úvěry, a to tak, abychom je efektivně zhodnotili a nevystavili banku zbytečným rizikům, například likvidity, tedy že je nebudeme mít k dispozici v době, kdy si klienti přijdou vyzvednout své vklady. Nebo úrokovému riziku, když úroky vzrostou a my budeme na pasivech platit víc, než dostávat z investovaných finančních zdrojů, a samozřejmě riziku defaultu. Spočívá v tom, že emitent cenného papíru, který jsme koupili, nebude schopen v době jeho splatnosti dodržet závazky vůči investorům.

Co to znamená, když má banka převis likvidity?

Jde o to, že má více klientských vkladů než úvěrů. Pak musí přebytečnou likviditu umístit na finančním trhu. To je již dlouho případ České spořitelny.

Jak je na tom Česká spořitelna z hlediska kvality portfolia, tedy poměru aktiv a pasiv, ve srovnání s konkurenty?

Z tohoto pohledu je na tom Česká spořitelna z největších bank na českém trhu v podstatě nejlépe. Jako jediná nemá v portfoliu dluhopisy problémových zemí jižní Evropy. Z hlediska poměru vkladů a úvěrů jsme, jak jsem uvedla, ve vynikající likvidní pozici. Nejen podle měřítek domácího bankovního trhu nebo v rámci Erste Group, ale v celé střední Evropě. To byl jeden z důvodů, proč americký magazín Global Finance ohodnotil Českou spořitelnu jako nejbezpečnější banku ve střední a východní Evropě.

Vaše práce měla vždy blízko k investování. Investujete i vy sama?

Odpovím vám asi trochu netradičně. Vychovávala mne babička, která během dvou světových válek přišla o vše, a naučila mě považovat za největší hodnoty vzdělání a zkušenosti. Osobně je tedy preferuji a musím říci, že nikdy nebyly a určitě nebudou neúspěšnými investicemi.

Zbytek úspor rozdělují – část alokuji do méně rizikových aktiv, jako jsou zlato, dluhopisy zemí s vysokým ratingem, vklady v bankách, část úspor mám v akciích. Nyní je ale má akciová složka minimální. Za dvacet let práce v této oblasti jsem zažila několik krizí na finančním trhu. Mám proto pocit, že se mi poměrně daří zachytit krizové signály relativně brzy a včas realokovat peníze z rizikovějších oblastí. Myslím ostatně, že je to vidět i na bilanci České spořitelny, která nemá jako jediná z velkých českých bank v portfoliu žádné dluhopisy periferních zemí eurozóny.

* Treasury, tj. finanční správa. Soubor činností, jako jsou například řízení vztahů k bankám, řízení likvidity, rizik, pohledávek, daňová optimalizace atp.

** Likvidita, tj. možnost proměnit aktiva na hotové peníze. Čím vyšší je likvidita, tím rychleji lze investici zpeněžit.

*** Podřízený dluh je dluh, jenž je podřízen v určitých parametrech ostatním a bude uhrazen na posledním místě při uspokojování například při konkurzu.

Cítím se skvěle

díky jáchymovským lázním

Pryč z velkoměsta, daleko od hluku a rychlého tempa. Uprostřed krušnohorské přírody jsem našla ten pravý klid. V lázních Jáchymov mi místní specialisté dávají dohromady má z kanceláře rozlámaná záda. Je to úleva, pohybovat se znovu bez bolestí a moc se těším, až s kamarády přijedeme na jeden z jejich vyhlášených VITAL týdnů. Mají tu pro každého něco: sport, kosmetiku i relaxaci a unikátní léčebný zdroj radonové vody. Dokonce i nové vícelůžkové pokoje pro rodiny s dětmi nebo bandu kamarádů, jako jsme my.

Přijďte taky, budeme se spolu CÍTIT SKVĚLE!

PEUGEOT 208 LET YOUNG BODY BOLD

PEUGEOT DOPORUČUJE TOTAL PEUGEOT FINANCE

Pro model 208 s motorem 1.4 e-HDi STT 2-Tronic: kombinovaná spotřeba (l/100 km) 3,4 a CO₂ emise (g/km) 87. Foto je pouze ilustrativní.

Naslouchejte svému tělu. Nový Peugeot 208 bude naslouchat vám. Je to vůz nové generace, který byl vyvinut tak, aby dokonale reflektoval potřeby řidiče. Využívá nejnovější technologie, intuitivní prvky i dotykový displej. Usedněte za jeho volant a poznejte, jaké to je, když se vůz vašemu tělu dokonale přizpůsobí.

Sledujte nás na [facebook.com/peugeot.cz](https://www.facebook.com/peugeot.cz)

NOVÝ PEUGEOT 208

MOTION & EMOTION

PEUGEOT